

Antun Branko Šimić

Sabrane pjesme

SADRŽAJ

PREOBRAŽENJA (1920.)	7
PJESNICI	7
MOJA PREOBRAŽENJA	8
MLADIĆ	9
MOLITVA NA PUTU	10
ŽENE, MLADIĆI, LJETO	11
ZAVODNIK	12
ZAVEDENA	13
BOLESNIK	14
MJESEČAR	15
MUČENIK	16
MATI	17
HERCEGOVINA	18
SAMOĆA NA VODI	19
PODNE I BOLESNIK	21
VEĆE I JA	22
ŽENE S JEDNIM SRCEM	23
GORENJE	24
POVRATAK	25
POVRATAK	26
PRENUĆE	27
LJUBOMORA	28
PRVA NOĆ SAMOĆE	29
ZIMA	30
TEŠKI ZRAK	31
ŽRTVE	32
LJUBAV	33
LJUBOMORA	34
MRTVA LJUBAV	35
ZAPUŠTENA	36
BOG MUČITELJ	37
JEDANPUT	38
IZGUBLJENE ŽENE	39
HERCEGOVINA	40
PJESMA IZNAD ZEMLJE	41
APRIL	42
LJETNA PJESMA	43
UZVIŠENO VEĆE	44
MOLITVA ZA PREOBRAŽENJE	45
POBJEDNICI NA LIVADI	46
CVIJET U KAVANI	47
VAMPIR	48
SUDBINE U PONOĆ	49
RADOSNA NOĆ U GRADU	50
RASTANAK SA SOBOM	51
PUT	52

OTKUPLJENJE	53
OPOMENA	54
BUDUĆI	55
PJESME OBJAVLJENE U PERIODICI (1913.-1924.)	56
ZIMSKA PJESMA	56
NA KUĆNOM PRAGU	57
ŽETEOCI	58
U KRILU PROLJETNE NOĆI	59
GLAS IZ DALJINE	60
NA POVRATKU KUĆI	61
Ah, evo opet...	61
Noć na jezeru	61
Vesper	62
Ivanje	62
HIMNOS	63
IDILA	64
NA POVRATKU KUĆI	65
Susret	65
Priča	65
Septembar	66
LJETNE MELODIJE	67
1. Kosci	67
2. Zvona	67
3. Le clair du lune	68
NEDJELJA	69
LUTANJE	70
HEBA	71
[MRTVO BIT ĆE SVE...]	72
UČITELJEVA KĆER	73
KUKURUZI	74
MJESECA SRPNJA	75
BOLESNICA	76
RADOST TIŠINE	77
TOPLO POPODNE	78
BLAGOSLOV ŽITA	79
DJEVOJČE	80
VRTOVI U DOLU	81
MUZIKA KIŠE I KROVOVA	82
SVIJETLO JUTRO	83
ROSA MYSTICA	84
Pobožna pjesma	84
Veče ljubavi	84
SEOSKI ŽIVOT	85
ODMOR UZ PJEVANJE MLADOG VINA	86
VEČERNJA PJESMA O OBLACIMA I ZELENIM	
JEZERIMA	87
BULE	88
TIHA MAHALA	89
UTJEHA OČIJU	90

OGLEDALO	91
MOLITVA	92
PJESMA	93
VJETROVI	94
PJESMA	95
TIJELA	96
ŽIVOT	97
BAKTERIJE	98
GRAD	99
ŽUTA SJENKA	100
ZANESENA PJESMA	101
OČI	102
PLES	103
LJUBOMORA	104
MOJA DRAGA, PRIJATELJ I JA	105
VAMPIR	106
20 GODINA	107
IZGUBLJEN	110
TRAŽENJE ŽENE	111
RASKRSNUĆE	112
ULIČNA LJUBAV	113
OČAJ	114
POSljednja pjesma	115
PJESMA PJESNIKA	116
ŽIVOT NA OBLAKU	117
LJUBAV	118
DVA TIJELA ISPRED OLUJNA VEČERA	119
BOG I MOJE TIJELO	120
PJESMA ČOVJEKA S TAJNOM	121
BOG I GRADSKO POPODNE	122
ZAVODNIK	123
SUNCE SIROMAHA	124
SIROMAHU	125
POST SCRIPTUM	126
POGLED SIROMAHA	127
NAPITNICA	128
KONAC	129
OKNA NA KUĆAMA SIROMAHA	130
VELIKI UBIJAČ	131
UMORSTVO DJETETA	132
ŽENE PRED UREDIMA	133
MATERINSTVO	134
SIROMASI	135
MLADIĆ	136
RASPEĆE	137
MARIJA	138
ČUTLJIVI SASTANAK S PRIJATELJEM	139
SMRT I JA	140
RUČAK SIROMAHA	141
UKOP DRUGA	142

SIROMASI KOJI JEDU OD PODNE DO PODNE	143
NAD TRUPOM	144
TIJELO I MI	145
PRAZNO NEBO	146
NAĐENI BOG	147
SVIRAČ ili PREOBRAŽENJE GLASOVA	148
KONAC KRALJEVA	149
POSTHUMA (1925.-1960.)	150
SMRTNO SUNCE	150
VRAĆANJE SUNCU	151
SMRT	152
MENE BOLI	153
CHANSON	154
SEVDALINKE	155
NIKAD VIŠE...	156
INNOCENTIA	157
PLAVOKOSI SUTON	158
SUNCE DJETINJSTVA	159
Put u dolinu	159
Jesen u polju	159
SEBI	161
MOJ KRAJ	163
I. Mir	163
APRILSKO SNATRENJE U DUBRAVI	164
POLJEM SE SMIRUJU ŽITA	165
TUŽALJKA	166
BOG MOGA DJETINJSTVA	167
PJESMA JEDNOJ SELJAKINJI	168
NEMOĆ PJESNIKA	169
TEŽA	170
ZEMLJA	171
PJESMA JEDNOM BRIJEGU	172
S NAŠIH NJIVA	173
NOSTALGIJA	174
LJETNI NOCTURNO	175
POD LJETNIM SUNCEM	176
STRAH	177
CHANSON TRISTE	178
BILO JE NEKOĆ	179
RUKOVANJE	180
[U MOM JE TIJELU VRIJEME I POLAKO ME SLABI...]	181
SAN	182
[TI, KOJU ZA ME RODI...]	183
[ČASOVI SVE GLASNIJE ZVUČE...]	184
NEKOLIKO MLADIĆA	185
[MEĐU TOLIKIM MNOŠTVOM LICA...]	186
[U USKIM ULICAMA...]	187
[TO NIJE JAKOV...]	188

[MI SMO SE SRELI NA ZVIJEZDI...]	189
[IPAK JEDANPUT EVO SE NAĐOH...]	190
[MI SASTASMO SE ONDA DOK JA JOŠ BIJAH DJEČAK...]	191
ŽIVOT NEKIH ŽENA	192
[JA IMAH 16 LJETA KAD ME MATI UDA...]	194
[VEĆ 20 GODINA JE MRTVA...]	195
BEZ LJUBAVI	196
ŽENE	197
MARIJA ODLAZI NA LJETOVANJE	198
LJUBAV SIROMAHA	199
PJESMA JEDNOG PRIJATELJA	200
DOKONČAVANJE	201
ČAMAC	202
PRI POLASKU	203
SMILJE	204
KRVOLOK	205
PJESNICI U ŽIVOTU	206
[SVA SUNCA OVOG LJETA...]	207
[KUDA DA POĐEM U OVU PRAZNINU ISPRED SEBE?...]	208
ZAKONODAVCI	209
MRTVAC	210
MI 211	
[JEDANPUT I JA OVAKO RUŽAN KAKO JESAM...]	212
DJECA	213
MJESECA JANUARA	214
[VIDJEH NA CESTI DANAS MRTVA PSIĆA...]	215
SVJETLOST	216
ČAČUGA	217
LJETNE VEČERI	218
HOSANA	220
BLAGOSLOV	221
PJESMA JESENI	222
PONOĆ	223
POGLEDI	224
POD JESENJIM SUNCEM	225
SLIKA	226
MANDOLINA	227
PODNEVNI PASTEL	228
POD JABLANIMA	229
ZLOČIN	230
RJEČNIK	231
ABECEDNI POPIS PJESAMA	232

PREOBRAŽENJA (1920.)

Tatjani posvećeno

PJESNICI

Pjesnici su čuđenje u svijetu

Oni idu zemljom i njihove oči
velike i nijeme rastu pored stvari

Naslonivši uho
na ćutanje što ih okružuje i muči
pjesnici su vječno treptanje u svijetu

MOJA PREOBRAŽENJA

Ja pjevam sebe kad iz crne bezdane i mučne noći
iznesem blijedo meko lice u kristalno jutro
i s pogledima plivam preko polja livada i voda

Ja pjevam sebe koji umrem na dan bezbroj puta
i bezbroj puta uskrsnem

O Bože daj me umorna od mijena
preobrazi u tvoju svijetlu nepromjenjivu i vječnu zvijezdu
što s dalekog će neba noću sjati
u crne muke noćnih očajnika

MLADIĆ

Ja poznam bol mladića
koji pobjednički pjev iz svoga izmučenog srca
u jutro pjeva
sa željom da sva srca s njegovim zatrepce
i da se osluškujući glave prignu
u ćutanje i slatki zaborav

Al pjev mladića nečuven od ljudi
padne natrag
u njegovu ćutljivu samoću

Ja poznam očaj blijed i bolesno zelenkast
s pogledom u prazna lica ljudi u sivomu zraku
i sa strahom ispred crnog bezdana u duši

Ja poznam ponos mrk i tvrd
sa smjelim uspravljenim korakom što gazi
i s uhom koje iznutra
glas svoga Boga sluša

MOLITVA NA PUTU

Bože
koji si me do ovoga časa doveo nevidljiv
vodi me i dalje koncu mojih želja

Ne ostavi me
umorna i sama nasred puta

Obrazi su moji blijedi
i moje misli nemoćno ko moje ruke vise

Bože
daj da novo plavo jutro
iz umora digne moje misli
da kroz blijede ruke prođe mlaz crvene svježe krvi

Budi
nad mojom glavom moja pratilica zvijezda

ŽENE, MLADIĆI, LJETO

O podne se na šetalište slete mnoge žene
- O odakle sve dođu? -
ko jata tica
što ispod plavog neba k nama na zemlju se spuste

Žene šume
kroz ljetni zrak i duše sanjarskih mladića
i laki koraci im nose laka tijela

Ne, žene nisu s ove zemlje!
Već to su izdna nebrojenih plavih noći naše mladosti
bijeće čežnje izrasle u tijela

O žene
za vas
rastvorili smo dvore naše mladosti!

Al korak žena zvoni tuđ i dalek

Sve žene opet odu
ko jata tica
što iščeznu za plavim zavjesama ljeta

Na koncu naših pogleda
red stabala visok sam koraca

ZAVODNIK

I poslije toga
na koljenima između razbacanih jastuka
misliš
na smrt

O dijete!
Ja neću da te novim poljupcima smirim
u zaborav
Puštam da ti blijedim licem suze teku

Sutra
smirit će se tvoje srce
koje sada očajalo tuče

Sutra
kad stupiš među svoje mlade druge
s dvije tamne sjenke ispod očiju
začudit će se tvoje mlade druge
Al nijedna neće moći da otkrije
skrivenu udno tvojih oči
blijedu zvijezdu

Ne plači dijete: noć se plavi zimska
Za mojim stopama će zapadati bijel visok snijeg

ZAVEDENA

Ne, njega nema više. Pobjego je. Vrata
na kući dolje glasno zalupila
ko zadnji put

Da letim za njim niza stepenice?
Ukočila se, stojim

Na podu zgažen cvijet

Kroz prozor
crvene se zvijezde glasno smiju

Ja zovnem u noć iz svih snaga
Na prozoru staklo se zatrese
i smiri

U noći
kamenito srce grada ćuti

Moje golo tijelo dršće
obliveno ladnim svjetlom zvijezda

BOLESNIK

Moje je tijelo bolesno
i žudi tihu jednu bolnicu

Bolnica bez šuma i bez grada
u praznom blijedom danu
Blijedi dan je odsjev blijeda neba
U mrtvom vrtu zimsko sunce šeta

Mi tihi samostanci bez Boga
u našim bijelim pustim sobama
zaboravljamo život
snivamo
duge tužne blijede prazne naše dane

O okna naša udare pokadšto
krik ples i radost života iz grada
- O grad!

O nemir nemoć naših srca!
O mi smo davno izišli iz života
i mi smo samo svoji spomeni!
U smrt se samo vrata naše kuće otvaraju -

Za rub se zemlje nebo ruši

Veče

- O veče noći naše djevojke!
Tko ljubi sada naše djevojke? -

Mi potonemo u crn ponor snova
i snivamo da svi smo davno pomrli
Već bezbroj ljeta ležimo
Preko nas
u trku idu neba oblaci
Preko nas
u vječnost se bez konca dani noći ruše

MJESEČAR

Bog noći
mjesec
sade s neba
i dokoraca lagano do moje kuće

Polako on se uspne na moj prozor
i spusti pogled na me

On mami mene u noć

Ja ustajem... i moje lice bijelo... smiješi se

Koracam sanen rubovima krova
i šetam kroz noć u visini
- Mene drže meke ruke mjeseca -

O tako lak sam... nezemaljski... lebdim
i mogu stati na list stabla

Ne zovite me: glas sa zemlje
smrt je moga nebeskoga bića

Visoko iznad zemlje lebdim lagan kroza sfere

MUČENIK

Iz gomile istupih
sam
i pozvah vas u zemlju:
Novi Život

Smijeh ruga samo jeknu
iz gomile
k mojem uhu

Podoh sam
Al za mnom ravno uputiste Smrt

Umrijuh

Iz moga srca izniknuše
dva modra cvijeta ljubavi
u svijet

MATI

Ja uđem u samoću svoje majke:
nijemi goli hram

U hramu gori besprekidno crveno i tiho srce ljubavi

Njenom oku stoji ispred mog života
neprozirna zavjesa od mraka

U moju prošlost njezin pogled ne ulazi dublje
od njene noge kojom prvi korak stupi
u tamu noćne šume

Za pjesmu moje ljubavi ona nema uho
Na odmetnutom sinu samo leže
dva pogleda teškog prijekora

Ja gledam njeno nijemo ladno bezutješno lice:
Davna vječna pramajka
iskrsnula iz dubljina vremena

Idem

Dva lica ćute tvrda kamena

Dodir ruku na kućnomu pragu

Moja majka povraća se u svoju samoću:
nijemi goli hram

HERCEGOVINA

Ja koracam livadama plav od sutona

Na rubu livada je kuća parnog mlina
Iz daljine
to je krvlju namrljana uglasta i gruba
slikarija na nebu

I što god bliže stižem sve glasnije viču
nebrojene užarene opeke
Ko ne zna, mislio bi da seljaci slave kakvu slavu

Ispod brežuljaka crni vlak se vuče
odmjereno udara
i vrišti
svoj dolaz još dalekoj nevidljivoj stanici

Noć i ja na brdu

Poda mnom načas izrone iz mraka
kuće stabla dvorišta i njive
I opet utonu u mraku
ko u svijesti

Iz tame u me gleda nekoliko svijetlih bijelih prozora:
ko nekoliko bijelih svećanih časova
iz crnog života ljudi

SAMOĆA NA VODI

Moj otac reče sinoć: "Sine, jesen je"
I već su noćas naš kraj cijeli poplavile žute vode

Sa brda slaze ljudi lutaju po vodi
traže ribu ili možda kakvo utopljeno dijete

Nad vodom sjaju njina nijema bakrenasta stroga lica

Kad zastanu odmarajući ruke
njihov pogled pada dug i težak na vodu
i njihova su tijela mirna čvrsta kao od kamena

Vrh vode i vrh ljudi
blizu vrška brda stoji sunce
nalik
na bijeli danji papirnati mjesec

Ja volim jesen vode blijedo papirnato sunce
i plovim sam po glatkoj goloj vodi
Pjevam pjesme mislim i mislima vraćam
sve:
brda vodu ljude sebe
u prve mlade dane zemlje
i mirna gola površina vode
čini mi se: leđa neke praiskonske silne žene

Dan svrši
Sa brda dugi zov na vodu pada
među ljude

I ljudi iščeznu na prvom zaokretu strmih puteljaka

Noć
bezdana i divlja
još nevidljiva
proguta u se sunce

I kada poslije stane i pred moje oči
proguta u se nebo oblake i brda

Ja sâm na vodi
pod svodovima tamne i visoke noći

Kadšto
uspravim se u noć

- lik što budan sniva -
i pružim dugo veslo u prazninu mraka

- Zar bi moja duša htjela
da neko iziđe iz tajanstvene noći
i stupi k njoj u njezinu samoću
na crnoj nijemoj vodi? -

Oko mene je tamno
i sve se svršava na rubu vode i na rubu noći

PODNE I BOLESNIK

Plavo podne sjedi
na oblacima

U jednoj sobi kamo ne ulazi niko
bolesnik mre
Kraj njega ćuti crna tica

U vrtovima sunčaju se gole djevojke
i plavi mlaz visoka vodoskoka
u plavu prazninu
šumi

....

Bolesnik leži mrtav:
predmet pokraj predmeta u sobi

Crne tice
nema?

Ispod neba
rep pauna ogroman svjetlucav
sa oblaka visi u vrtove

VEČE I JA

Nevidljive pozaune tuže
u zapad sunca što se davi u rođenoj krvi

Pozaune su stale. Prva zvijezda dršće
I plavo nebo slazi prema zemlji

Daleko jedna krčma zapjeva u susret noći
i dvije se žene cestom prolazeći pogledaše s mržnjom

Ja skrećem s ceste u šumu
i gledam kako moje ruke bivaju sve plavlje
Iz tame jedna košuta
zuri svojim blagim anđeoskim licem
bez straha u moje divlje oči

Stadoh:
Jedan div se zagledao nagnut
nad sitni modri cvijet u travi

Laki šuštaj?
Dolje
nad zelenom vodom
krvare crvene noge mjeseca

ŽENE S JEDNIM SRCEM

O one žene u životu
u čije oči još se iz nijedne duše
ljubav nije zagledala!

Ja gledam:
nevidljive prođu ulicama
i ko da krađu prostor
kroz koji idu

Za njih
na rubu njine duše počinje tuđina

Te žene u se izgubljene
i teškom ćutnjom zaključane!

Te žene
s beskrajnim Unutra!

One
nasloniv uho prisluškuju
kroz dane i noći svog života

Ja pridem k njima neosjetnim koracima
i uzmem blijedu meku ruku:
Ne plašite se mene! Ja u duši nosim ljubav

One
na moju ruku stave svoje srce

i onda umru s ove zemlje
u krajeve za njih Bogom određene

GORENJE

Niz zapadno nebo
i iz rasprsnutih šipaka u vrtu
krv se cijedi

Al s istoka se veče javi plavim licem
i zapad biva bljedi, crveniji šipci

Ti bježiš k meni
preplašena od grana u mraku
i čutiš

Zašto ti je tijelo odjedanput plamen?

O kako šipci prskaju
i s nama gore!

Ni zvijezde neće da se jave
da jače bude ovo nijemo gorenje u vrtu

POVRATAK

Ti i ne slutiš
moj povratak i moju blizinu

U noći kada šumi u tvom uhu tiha mjesečina
znaj:
ne koraca mjesečina oko tvoje kuće
Ja lutam plavim stazama u tvom vrtu

Kad koracajući cestom kroz mrtvo svijetlo podne
staneš
preplašena krikom čudne tice
znaj:
to krik je moga srca s blizih obala

I kad kroz suton vidiš crnu sjenku što se miče
s onu stranu mrke mirne vode
znaj:
ja koracam uspravan i svečan
kao pored tebe

POVRATAK

Ja sam natrag došo
bez mutnih misli na svom licu
U ljetnu svjetlost
osmjehuje se blago moja duša

Izidi na svoj prozor
gledaj:
Daleko gdje se preko šuma i crvenih kuća svijetle obale
sa zelenom se vodom moje tijelo igra

Polako ćeš zaboravljati prošlog mene
Pred tobom ja ću rasti
nov i visok

Na obale je došao stanovnik s neke nove zvijezde
i šumi svojom divljom radošću
po vodi i zelenilu

U plavom zraku golo tijelo se zablista
krikne
i izgubi se u dubljini zašumjele zelenkaste vode

PRENUĆE

U noći mene prene iz tvrdoga sna
bijela svjetlost lijući se kroz moj prozor

Ja znam: s dalekoga neba sjaju
u moju sobu gola tijela žena

I klečeći na prostrtomu plaštu plave mjesečine
molim nijem iz nijeme noći
tijelima nevidljivih nebeskih boginja

LJUBOMORA

Nad snježnom zemljom
plave zvijezde

Tvoja kuća stoji na kraj šume
Ja idem k Tebi

Da me kakav vuk ne napadne iz tame?
Tiho šušti snijeg pod mojim koracima

Tu sam!
Tvoja kuća stoji ograđena
Sva su okna zastrta
Pred vratima ne videći mene
straži pas

Samo jedan prozor crven gori

Ja znadem sve

i idem natrag
mrtav
i u licu bijel kao snijeg

PRVA NOĆ SAMOĆE

Crveni cvjetovi ljubavi
gore u noći

Prva noć kroz koju idem
sam

Slušam:
visoki plavi vodoskoci čeznu
zvijezde koje nikad dosegnuti neće

i u meni crno teško srce
tuče tuče

ZIMA

Moju je dušu izmučila ljubav
Moja je duša bolesna
i sniva

Ne budite je: svaka miso boli

Moja je duša tamno golo jezero
u ladnom bijelom danu
Ne lete ponad vode bijeli galebovi
Ne šume ispod neba plavi oblaci

O kako stoji sve
ukočeno oštro bijelo!

Na blize kuće nebo palo
Na kuće nebo naslonjeno sniva

Pustite neka danas stoji sve i sniva

Danas svaki pokret boli

TEŠKI ZRAK

O kuda da se danas pođe?

U sobu uđe moja majka
sjedne
i gleda u me nijemim pogledom

Ja puštam knjigu, izlazim iz kuće

Na rubu polja izmeđ crnih stabla
crveno mrtvo obješeno sunce

Ja stanem nasred ceste
i kriknem
iz svih snaga

ŽRTVE

Mi
svako iz svog mučnog dana dolazeći
sretamo se na vratima noći

Noć je hram što plav i visok svijetli

Naša tijela u dubljini noći
bukte

Žrtve bogu naše ljubavi

LJUBAV

Zgasnuli smo žutu lampu

Plavi plašt je pao oko tvoga tijela
Vani šume oblaci i stabla
Vani lete bijela teška krila

Moje tijelo ispruženo podno tvojih nogu

Moje ruke svijaju se žude mole

Draga, neka tvoje teške kose
kroz noć zavijore, zavijore

Kroz noć
kose moje drage duboko šumore
kao more

LJUBOMORA

Kad odlažah ko obično:
rastanak i žalost...

Tek zgrabih zadnjim pogledom u dušu
njene usne i na stolu cvjetove
crvene

Na povratku sada vidim kako zbunjena
u knjigu krije neku sliku
i čuti

Zašto vidim tvoje usne i cvjetove
blijede?

MRTVA LJUBAV

Kraj ljubavi u duši mrtvo zvoni
Veče slazi s neba plavo
Spuštam tihe crne zastore

Znam: vani su mrtve zvijezde i kuće i mjesečina
i crn prostor nepomičan stoji

Niko nikad neće doći k meni

Smrt još samo nevidljiva živi

Snu
razmotaj crven težak pokrov povrh mene
i nada mnom neka crno nebo noći
vječno
ćuti

ZAPUŠTENA

U jednoj sobi ogromnoga grada
pokraj sirotnoga pokućstva i suda
živi mlada žena

Svaki dan o podne i na več
uđe jedno vučje lice

I dok žena stojeći po strani
čeka
vučje lice jelo proguta
i ode

U noći
mlada žena čuti pokraj peći
- Pjev vatre šumi u tišini sobe -
nad romanom Marcela Prévosta

Dugo lice blijedo i bez nade
otešćalo od čitanja padne
nad stranice romana
i usne

Na prozoru rastvoreni modri cvjetovi
čeznu sami u noć
u kojoj bliza krčma divlje šumori i pjeva

BOG MUČITELJ

U naše duše iznenada stupi mržnja
- O naše iskrivljene usne, raskidana lica! -

Za nama stoji nevidljiv i svirep Bog
u mraku
Mrak je njegov plašt
i ogromno mu nevidljivo tijelo iščeznulo u visinama

Mi stršimo ko stabla kad oluja prođe

Pokraj nas časi šušte o odijela
U naša lica
samilost reže blag i dubok posmijeh pomirenja

I tamni Bog se obrati u svjetlost
što se vani valja prostorima
i na naša okna divlje navire

JEDANPUT

Ženo

što iz bijede našeg svagdanjeg života
očajale i krotke oči dižeš k meni

Sav ovaj život... oh, sav ovaj život
ženo

jedanput ja odsvirat ću na harfi

i kad poslije harfe
progovore ćutke naše duše

znaš li što će govoriti?

Kako bjesmo srećni. Kako bjesmo srećni

IZGUBLJENE ŽENE

O gdje su sada one žene
što lutajući ovim svijetom svratiše se u moj život
i opet redom iščeznuše iz moga života
u tamu?

I gdje je kraj
u kojem sada njine duše ljube?

Te žene sad su
zvijezde

Noćas
sve se iz dubljine noći
u moju dušu smiješe

HERCEGOVINA

Pod zvijezdama su legla brda i poljem niske razbacane kuće
Iz plave tame stabla strše

Na cesti više nikog nema

Cesta stala
sa zaronjenom glavom u mrak bezglasne doline

U noći stabla maknuti se neće
Tek nebom sporo i bez šuma koracanje zvijezda

PJESMA IZNAD ZEMLJE

Mi cijeli dan smo plovili na oblaku

Sad je več
Spuštamo se na visoki vrh brda
i ispijamo vino

Kroz več k nebu bliješte srebreni pokali

Duboko preziremo ljude i zemlju ispod nas
Naš je život samo u visini

Na grudma noći
počinut će naša teška tijela

A sutra zorom
kroz novi dan će nova radost nas ponijeti

Visoke pjane naše radosti: naša bijela jedra

APRIL

U vrtu ispod aprilskoga sunca
pucaju polako prvi pupovi

Stazama se igraju i smiju
djevojčice

Ja ulazim i sjedam na klupu
da ispušim cigaretu
u prancioku

Djevojčice stidno ostavljaju igračke
ko da vele:
To nije više za nas

Pušim

Neki šuštaj blizu

Skrivene iza jednog grma
mjere mene nijemim pogledima
djevojčice

Ja vidim kako koja kadšto rukom zabludi
i pritisne pod lakim proljetnim odijelom
srce

Krik!

Ugledaše da su otkrivene
i smijući se pobjegoše naglo ispred mojih očiju
za visoke grmove u vrtu

LJETNA PJESMA

Već nekoliko dana
u meni mene prati svijetla pjesma ljeta

Ja ne sjećam se kad je ljeto u grad došlo
al znam: ljeto živi s nama

O već se smije cvijećem sa svih prozora
i ulicama s uredanih stabla
na naše glave baca ladne sjenke

Iz duša i iz radosnih pogleda
zaskočilo je na nebesa i na oblake

U danu grad je tih utonuo u vruće svjetlo
i malo ljudi ide

Kroz plavu svjetlost stiže s rijeke u ulice krika ljudi
i ulazi kroz rastvorene prozore
u svagdanji i spori život domaćica

Domaćice se uspavljaju kraj posla
u život koji njima duša sama za se stvara
i šeće izmeđ svojih svih čeznutih ispunjenja

Na ribnjaku su labudovi mojih čežnja ispunjenje
Postali su tijelom najbjelji mi sni
Tu na plavoj vodi
između dubljina i visina
lebde

i tek se pokadšto lakim kretom iz svoje nepomičnosti jave
Ovdje na obali čekam ljetnje več
da pozvjezda prostor oko mojih tica

Hoću da ih vidim
kako u snu lebde držane sred noći
nevidljivom moći zvijezda sa svih strana

UZVIŠENO VEČE

Kroz pozor uđu glasi predmeta i ljudi
iz večeri u moju nerasvijetljenu sobu

Što hoće ovi tuđi nametljivi gosti?

Glasi nisu zli; ko poslušni psi kraj mene liježu
u ćutnju

Zar sve tišine hoće da u mene izrastu
i u moj lik se ovaplate?

Sjam u noći: blijedi nepomični mramor

MOLITVA ZA PREOBRAŽENJE

Dan još je samo nekoliko svjetla koja gasnu
na vrhovima

Ja čekam noć: preobraženje stvari

Noć
iz doline javi se i raste izmeđ blizih brda
k nebu

Prostor moga kraja pun je noći

Rasvjetljuju se ispod neba brda
u ogromne i plave prozirne kristale
Stabla
na vrsima, po polju, oko vode i kraj mene
bespokretna i crna stanu

Ja slušam s ceste: dolje livadama
bijeli mjesec šeta

i mislim:
zašto noć što vraća stvarima
blago nepokretno lice njihovih mladih dana
u nama budi tamne gladne požude?

O noći
budi ladna ruka preko našeg vrućeg čela
utišaj krv i spusti blagi mir na čula
Neka naša tijela mirna prozirna i plava usnu
snom nevinih i tihih biljaka
na plaštevima koje mjesec prostire po travi

Mi slušat ćemo u snu
kako mjesec tiho koraca po vodi

POBJEDNICI NA LIVADI

Mi ubili smo noćas staru
od vjekova mrsku
Smrt

Pred nama noć je pobjegla sa zemlje
Još samo zvijezde u oči nam sjaju

Zelenilo livada se ogleda u bijelim oblacima

Na livadama ječi naša slava

Vrč težak ide od ruke do ruke

Na licima se duša radošću crveni
U oči tonu dublje... već su nevidljive... zvijezde

Iz pjanih srca podiže se
kroz čisto svijetlo jutro
pod nebo visok pobjednički smijeh

U jutru ljuljaju se laki bijeli oblaci

Prolom!

Iz plavog svoda ponad naših glava
iskrslo
crveno silno
stoji sunce

CVIJET U KAVANI

Pod širokim šeširima, u odjeći apartnoj
- u džepove ruke i u duše tajne
duboko zakopali -
iz zimske bijele noći
ulaze i žure za svoj stalni sto

Likeri Kave Cigarete

I čas je došo
da se ulazi polako u probleme

Na licima se užiju i plamte tajne vatre
plamte plamte

Odjednom
svi ih puti izvedu u suhu žutu i beskonačnu prazninu

Kuda?

Duša dušu počinje da mrzi
i muči

Iz duša skrite tajne iziđu u oči

S rukama pod teškim glavama na stolu
zaćute

U vazi među njima
zaboravljen
tih i crven
cvijet ljubavi
gori

VAMPIR

On vodi mene u noć
Ruka mu je mala topla mekana
On vodi mene u noć
Oči mame prazne plave vodene

On pruža meni iz noći
otrov vina riječi posmijeha

Ja skrivam svoju dušu od njega

On grli moje tijelo
i pije pije moje usne
i pleše pada pijan moje krvi

I čeka čas
da se moje tijelo mrtvo sruši ispruži
i on da zgrabi moju bijelu dušu
i s njome bljesne kroz noć u bezdanu tamu

SUDBINE U PONOĆ

Obrazi su teški vise... dogaraju oči
mutne vlažne prazne

U očima poumirale duše
(Zastrta okna praznih tamnih kuća)

Bijela svjetla šume

Na stolovima čaše pune alkohola

Tekućina ulijeva težinu
u pokrete
ljudska tijela prečinja u neke pomične i teške
kipove od drva

Žena
što sja žarkim bojama odijela
namirisanom bijelom puti tijela
ne budi više požude
uzdignutim ostrim smijehom

Crvena i ladna srca muklo kao ure tuku

Čovjek
podignut od stola
nekim zovom koji on sam čuje
koraca u noć svoje zadnje korake

Mjesec
- okrugla crvena glava -
smije se neopažen kroz prozor
dok raste pometnja
u ovaj prostor izgubljenih tijela

RADOSNA NOĆ U GRADU

Noćas

sve noćne kuće rasvijetljene pjevaju
i sve su stvari načulile uši
i ulice se ispružile u beskraj ko misli

Noćas

za oknima se pleše crven ples
I okna dršću
Okna
podivljat će i luda u noć poskakati

Noćas

sve noćne kuće rasvijetljene pjevaju i vrište

Al dosta!

Na uri stoji kazaljka ko prst i kaže zadnji čas
- To smrt je ponad grada o ponoći stala -

I sva se lica trgnula
i svi su glasi zanijemili
i svi su stali pokreti

Tišina

Smrt redom gasi gradske lampe

RASTANAK SA SOBOM

Mi stojimo na rubu svijeta
i gledamo u zapadanje zadnjih zvijezda u dubljine noći

Sa zvijezdama i mi zapadamo

Mi stojimo već na krajnjem rubu sebe

Ko ispod nas zemlju nevidljivo maknu
da je već daleko vidimo ko zvijezdu?

Zamakle su zvijezde
Ko od nas još može naslutiti sebe?

Rušimo se vječno

Naš je put bez dna i padanje bez glasa

PUT

Mi idemo u tamno neizvjesno

U mraku mnoga slaba srca mru

Mi sa grobova dižemo se - Dalje! -
noseći u uhu zadnji krik
onih koji ostaše na putu
U duši bol za mrtvacima
Dalje!

Kad prispijemo koncu
duše će nam biti pune bola
kao zdenci vode

I kad se ispred naših oči
zacrveni jutro zvijezda kojima smo išli
naše duše
pozdravit će iz svog bola
jutro ispunjenja tihim osmijesima

OTKUPLJENJE

Nas niko nikad otkupio nije
Svaki od nas sin je Božji
što s neba je u bijedu svijeta sašao

Mi smo želje Boga spuštene do zemlje
- Bog hoće
sve biti i sve živjeti -

U Boga mi se uvijek natrag vraćamo

Zemlja: kratki izlet

OPOMENA

Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!

Pusti
da cijelog tebe prođe
blaga svjetlost zvijezda!

Da ni za čim ne žališ
kad se budeš zadnjim pogledima
rastajo od zvijezda!

Na svom koncu
mjesto u prah
prijedi sav u zvijezde!

BUDUĆI

Budući već su bili
i sve je bilo već u prvom času
u beskrajnom pogledu Boga ogledano

Iz vremena: iz dubokoga tamnog Božjeg krila
besprekidno u svjetlost površine
stižu budući

U bezdanomu Božjem oku
ogledaju se mirijade budućih svjetova

PJESME OBJAVLJENE U PERIODICI (1913.-1924.)

ZIMSKA PJESMA

Uvenueše davno ruže i mirisni jorgovani,
uvenueše karanfili.
Umukli su davno zvuci pjesme cvatnog pramaljeća,
zvuci zvonki, zvuci mili,

što pjesničku nježnu dušu i mlađanu dižu gore
do zvjezdica čarnih, sjajnih,
k carstvu sreće i užitka i do onih do dalekih
vilinskih dvora bajnih.

Zima došla - sve šapuće, a nebom se tmurnim, sjetnim
oblačići meki viju.
I tišina svuda vlada. Nekoć cvjetni i veseli
naši gaji mirno sniju.

Samo blagi lahor zuji okolicom svelom, nujnom
kraj uvelog crnog granja
pričajući tiho, sjetno tugaljive priče meke,
meke priče umiranja.

Uvenueše davno ruže i mirisni jorgovani,
uvenueše karanfili,
umukli su davno zvuci pjesme cvatnog pramaljeća,
zvuci zvonki, zvuci mili.

NA KUĆNOM PRAGU

O majko, došo sam k tebi
Iz tuđih, dalekih strana -
Tvoje je ovo dijete
I srca tvojega grana.

Odavno ne vidjeh tebe,
Nit kušah cjelove lake;
Na prsi privij me sada,
Boli me shrvaše svake. -

Ti šuteć' i zureć' u me
Na prag si kameni sjela;
Lice ti upalo, nujno,
A kosa sva ti je bijela -

Ti svađer, majčice, mučiš.
Možda zaboravi mene...
Ja čudan činim se tebi
I moje oči te snene.

Al da mi srdašce vidiš,
Odmah bi poznala svoje
Mileno gondže, što nekoć
Lice je ljubilo tvoje.

Ah, malo pusti smiješka
Na mene... Moje se grudi
Od nečeg tresu i dršću
Kao da spomen se budi.

- Unidi u kuću, zboriš
I s tvrdog ustaješ praga;
Oh majko, kako je i sad
Riječ tvoja mila i blaga.

ŽETEOCI

Motto:

*Darove sam opremila,
A ružmarin posadila;
Što radiš, što misliš,
Što me ne vodiš?*

K crnoj se zemlji svijaju vlati
Prepune zlatnoga ploda,
Između njih tiho miri cvijet zlati,
Iz šiblja izleti roda.

Mladane mome ko vite jele
Žanju već žito to zrelo;
Na grudima im lijeri se bijele,
Šeboj im okiti čelo.

Milo se smiješe ruže ko sitne,
Tamo na momke sve glede,
Što vežu klasje u svežnje kitne,
Pa sve rumene, blijede...

Ta jesen brzo stignut će rana
I doći Sveta s njom Kata;
Nestat će ruža i jorgovana
U bašči njihova zlata.

Al svud će pjesma brujiti vedra
Kad prve panu nam slane,
I s čežnje lake drhtat će njedra,
Pred oltar vodit se lane.

U KRILU PROLJETNE NOĆI

Noć se vedra svuda krajem širi,
Bašča šuti, sitno gondže miri.
Na raspuću lipa kitna
Razdragani sanak snije,
Sa nebesa zvijezda sitna
Na nju srebrn-trake lije.
Ali lipa dalje, dalje sanja -
Pala na nju mila spominjanja.

Ah, i ja bih, dok svijet sniva cio,
Tako milo zasnivati htio
O mladosti i o sreći,
Gdje se čuje pjesma vedra,
A ne može usna reći
Ništa - samo trepte njedra
Kao grana sitnog jorgovana,
Kad ga jutrom dirne zora rana -

Ali ne će na me san da pada,
Što ga želi moja duša mlada,
Nego mjesec blijedu zraku
Kroz pendžer mi mali šalje,
A ja šaljem želju svaku
Od mjeseca samog dalje,
Ponoćni dok sat sa crkve bije
I lahorak vitim granjem vije -

Čuj! Ponoći zadrhtala krila,
Pa na cijeli tihi kraj se svila,
A lahor je draška - pita,
Da mu kaže riječcu jednu.
Ona šuti - - zvijezda skriva
Pokaza se - druge bljednu
I odoše nekud snivati ti'o,
Kako i ja snivati htio.

GLAS IZ DALJINE

Majko! Ja znam, ti sada tamo sjediš
Pred domom u hladu; predeš tanke niti,
Šutiš i misliš sveder isto, isto:
Od mene što će u svijetu biti.

A pokraj tebe do tri brata moja
Sa malom sekom smiju se i zbore,
Da im je šarnog uhvatit lepira,
Što je na cvijetak stabla pao gore - -

Tako ja sanjam daleko, daleko
U ovom svijetu, gdje nikoga nema,
Koji bi znao razveselit mene,
Gdje mi je pusto nebo, a zemlja nijema, nijema.

Nujan sad idem po pločniku starom.
Sa crkvice čujem kako zvona zvone.
Ne zvone meko, veselo ko nekoć
Ona naša, a u večeri one...

Bolan već čekam, da dan dode sjajni,
Kada ću smjet poći k tebi, svome domu,
Na grud majci da padnem, da joj kažem
Riječ, što je skrivam u tom srcu svomu.

NA POVRATKU KUĆI

Ah, evo opet...

Ah, evo opet dođoh u naš kraj,
U naše mile, bregovite strane,
Gdje žarko sunce jače siplje sjaj
Na njive, vode i usjeve rane.

Gdje dom moj stoji uz široki drum
I pred njim stara murva, što je davno
Slušala bijesnih turskih konja šum
I zveket mača u sumračje tavno...

Dođoh... i moja smirila se duša,
Što plakala je u jesenji dan,
Kad svuda bješe - vjetar, kiša - tmuša...

Što snivo sam ga jedne noći zlate.
A sada?... Ljupki pogledi me prate
I čini mi se ovo sve ko san.

Noć na jezeru

Noć je. Gore po azuru mjesec pliva
Kao putnik zamišljeni, što se sjeća
Prošle sreće. A jezero tiho sniva
U mirisu opojnoga poljskog cvijeća.

Plovim tiho... Kukuruzi tamo zreli
Šume muklo ko talasi gorske rijeke.
Nigdje nikog. Oblačići oni bijeli
Zapadaju za vrhunac gore neke.

Plovim tiho, a čudno mi dršću grudi
I u njim' se neki bolni sjećaj budi
Na čarobne priče, što ih davno - davno

Pričala mi o jezeru majka stara -
I meni je ko da vidim ljude, polje ravno
I još čujem zveket sablje i handžara.

Vesper

Tiho, tiho - tiše ko izmoren junak
Na zapadu tamo sunce mrije, gasne.
Po našem se kraju hvata suton sivi
I izniču sjenke i zvijezde jasne.

A daleki toranj naše stare crkve
Tupo u vis zuri... Tamo djeva neka
Šeta mirnom stazom, jednu pjesmu pjeva
Razliježe se sjetno melodija meka.

Tik - tak sahat bije, sad će zatalasat
Zvon kroz polutamu... Ona djeva sada
Ide amo k meni. Na dušu mi meku
I sanjarsku dušu bol otajna pada.

Ivanje

Mekan je suton pao ko svila
I noću doziva crnu,
Svud lepet ptičjih čuje se krila
I gavran s jablana pr'nu.

Gle! tamo vatre na brdu gore,
Komu se krijes to pali,
Dok bašćom trešnje i višnje zore
Iz lišća đul mali?

I sve to više krijesova biva -
Sutra je Ivanje sveto, -
Sve u veselju milome pliva,
Jer ljeto stiglo je eto -

Prošli su dani studeni dani,
Ne treba grijat se više..
Na cvijetne gaje i usjev rani
Tihane padnut će kiše.

Po mekoj travi pasti će voli
I naše ovčice bijele,
Po brdu gore, dolje po doli
Pjesme će brujiti vrele.

HIMNOS

Miriše grožđe i smilje
Tamo u našem selu...
Posvuda prolazi jesen
U ruhu žutu i bijelu;
Plodove raznosi, daje,
Dariva polja i gaje.

... Tihano došla sam evo
Iz jednih neznanih strana,
U plaštu klasove nosim
I šipke s tananih grana...
Pjevuca tihano, - tiše
I granom smokovom njiše.

Na nebu modrome eno
Sjajna se prelijeva dúga
I svirka flauta bruji
Sred malog zelenog luga...
To himnos jeseni ori -
I šipak i grožđe zori.

IDILA

Zaboravimo zimu i studen, mraz i snijeg
i potjerasmo ovce na visoke vrhunce,
a pjesma sve nam ori niz njivu dol i brijeg -
slavimo ljetno sunce...

U selu tamo malom domovi drijemlju bijeli,
u hladu starih lipa,
pod kojim majke naše sanjare danak cijeli
i glede u vis plavu kud oblak rujni plovi
i mrije ko jeseni veseli, vedri snovi.

- Hajdemo!... eno tamo cure se na nas smiju,
a nama gore grudi -
i negdje puška puca; u duši radost budi
smijeh onih moma dviju...

- Hajdemo!... pjesma nek ori niz gore i vrhunce,
slavimo ljetno sunce!

NA POVRATKU KUĆI

Susret

Sreo sam te, zlato. Tihana i laka
Uskom selskom stazom stupala si k meni;
Rosna, blijeda ruža i cvijet od maka
Smiješili se ljupko s tvojih grudi sneni',
Dok iz sela našeg kao pjesma mraka
Brujili su zvuci otegnuti, lijeni.
Mi smo nijemi stali bez riječi i glasa,
S nama bješe Sreća toga ljetnog časa.

Modra poput mora do dva tvoja oka,
Što dršću i trepte ko trak rane zore,
Zurila su u mene. I bol se duboka
Rodi tad u našim dušama što gore
Tajnim plamom nekim... Sa brda visoka
Slazio je suton na njive i dvore.
- Čekala sam dugo!... ja ko sred polusna
Čuo sam, gdje šanu tvoja rujna usna.

I pošli smo, vedra lica, suzna oka.

Priča

Mi sjedili smo svi pod hrastom,
A noć je tako lijepa bila,
I punila nam čežnjom grudi
I u duše nam radost lila.

Tad poče priču Maca mlada,
Najljepša cura našeg sela:
- O bio nam je mladić neki
I djevojčica lica bijela.

Ah, voljeli se, smijali se,
Po gaju brali ruže rujne:
On kitio joj kose vrane,
A ona njemu grudi bujne.

Oko nas lišće uzdisalo
Ko otajnu da molbu moli.
Ja vidio sam: potajice,
Gdje moja cura suzu proli...

Al sudba htjela: njemu bilo
Da pođe od nje u svijet bijeli;
I pošao je... tu je luto
I uzdisao po dan cijeli.

Vijek čeznuo je samo,
Oh, načas vidjet lice njeno,
Al ne vidi ga dugo - dugo - -
I svrši priča. Sve bi sneno.

Svi šutjeli su nijemo - nijemo,
Blijeda bjehu naša lica;
I sve bi tiho, tek u dalji
Pjev čuo se je noćnih ptica.

Septembar

Kud ćeš u dalj tamo, plavokoso dijete?
Ta, vidiš dolje hara jesen rana
I bono venu gondža milovana
I žalobe tihi glasi nekud lete.

Oh, ja vidim na tvom licu posmijeh sjete
I bolan sjećaj vedrih prošlih dana,
Dok suza sja ti u dva oka vrana.
Zar već prvim časom odmah Bol te sreće?

Kud ćeš tamo u dalj? Ostat ćemo amo,
Da čekamo tu jesen mutnih zjena,
Što u duši budi priče nevesele.

Al ti nemoj plakat! Ta, mi dobro znamo,
Da s nama vedra ostat će vremena;
Mi smo puni sunca i mladosti vrele.

LJETNE MELODIJE

1. Kosci

Sunčani dan, a nebo boje plave,
Po livadama radost vedrog ljeta
I smijeh glasan seoskoga svijeta,
Po livadama miris zrele trave.

Uz kosce cure pomiču se mlade
I kupe otkos. Ozdo iz daleka
Pjev bruji neki kao zvonka jeka -
To slave ljeto nagorkinje vile.

Gle: tamo kosac mlađan poput cvijeta,
A lica blijeda ko u noćne sjene;
Oh, što li mu je, što ga tako boli?

Čuj, šapće: - Ona razdragana leta,
A moje srce umire i vene
Ko u jeseni ruža posred doli!...

2. Zvona

Čuj! oj, dušo, s našeg tornja zvona zvone
Velebna i tiha; širom sela bruje,
Dok se suton bliži s pričom punom sanja
I u krilo mami sjene i slavu.

Zvone zvona. Naša lica sve blijede
Ko jesenji lijeri u tihom žardinu.
Plakali bi s bola, a ne znajući zašto,
Tek nam nijemo oči zure u daljinu.

Zvone sveta zvona kroza polutamu
Punu netopira... Što u nama bude?
Da l' djetinjstvo prošlo duša naših mladih,
Il u hladu hrasta davne sanje lude?

3. Le clair du lune

Sokak naš je miran i pun polutame -
Ti tek šetaš tiho pokraj stana svoga
I sve nešto mrsiš svilene ti prame.

Negdje zvoni zvonce stada čobanskoga,
Zvoni tin-tan, tin-tan... Proć' će ovud sada
Naprijed stare bake glasno moleć' Boga:

"Sačuvaj nas, Kriste, nevolje i glada!"
A za njima bučno čobanice čile,
Nasmijane, vedre, ne poznajući jada.

Svaka će ti reći: "Dobro veče, Mile!"
Ti ćeš im odvratit: "Bog dô dobro, druge!"
I na mene glednut poput mlade vile

Što bježi kroz naše šikare i luge -
Ništa ne ću moć' ti reći od ganuća,
Tek kad budem snovo posred noći duge,

Snivat ću: Mlad and'o šeta izmed kuća
I svojim crnim očima me gleda...
I baš ništa više... Tek mu izmed pruća

Srebri duge kose mjesečina blijeda.

NEDJELJA

Nikoli Jaraku

Gle, kako su kuće lijepe i bijele
Kao neve mlade, što se stidno smiju.
Slatko dišu kruške i jabuke zrele.
Mlazovi se loze uza sljeme viju.

Nasred sela crkva. Sad se misa zbori,
Orgulje romone drhtavo i glasno;
Stotine se regbi uz njih grla ori
Dječijih i ženskih. to je tako krasno!

Na kamenom pragu mirno sjedi jedna
Djevica blijeda - tužna, nalik Boli.
Usnice joj tio dršću - možda moli,
Što li joj je, Bože, što je tako bijedna?...

I sve vruće biva. Po maloj terasi
Razlio se strasni val sunčanog svjetla.
U crkvi najednoć utihnuli glasi,
Tek u selu negdje kukurijek pijetla...

LUTANJE

Luki Šimoviću

U one drage dane lutali smo često
Moj drug i ja kroz žute gajeve i luge.
Ko satir on bi mladi vedar i bez tuge,
Što nikad, nikad ne bi smijati se presto.

Na kakav gdjegod kamen umorni bi sjeli
Osluškujući šumor potoka i grana
I čekajući nekog iz dalekih strana.
Al koga? nismo znali a ni znati htjeli.

On reče jednom: "Ah! Ja volim Jesen strasno,
Što šumama se ovim kao i mi skita
I blagosov dijeli svoj u veće kasno.

Ti ne poznaješ je? Ja je jednoć vidjeh lane,
Gdje djevojčetu nalik bježi ispod grane
Sva, osim blijedog lica, žutim lišćem skrta."

HEBA

O podnevu je kiša iznenada pala,
I sada sve je puno vonja i svježine,
A nebo modro visi kao od opala,
Oblačak zadnji nekud za vrhunce gine.

Sred malog vrta Heba mramorna se koči
U ruci bijeloj držeć pehar od kristala,
U koji tanki, fini mlaz se vode toči.

Pred Hebom stalo neko dijete zamišljeno,
Niz leđa su joj pale raspletene kose,
I još da ljepše bude, nadvile se sneno
Nad njenu glavu bijele ruže, pune rose.

Al ipak njeno lice tajnu tugu krije.
Da l' žali lijer jedan što je noćas sveno,
Al žali da ko Heba boginjom još nije?...

[MRTVO BIT ĆE SVE...]

Mrtvo bit će sve.

Čamac će samo
Mladosti, sreće
K obali stići amo.

Ja ću tad sjesti

Zadnja će tako
Sjen se zavesti
Tihano i polako.

Zgasnut će svijetleće.

Nikad se više
Vratiti ne će
Čamac, što ljetom diše...

UČITELJEVA KĆER

Jutro, mir i sunce. Ona baščom šeće
Između uskih lijeha, pa se tiho smije.
U očima njenim vedar podsmijeh sreće,
U očima njenim tajna čar se krije.

Mirisavim zrakom s cvjetnih grana ori
Zaglušni orkestar cvrčaka i ptica.
Šumor. Ona staje, sve joj lice gori;
Na zemlju joj pala kita ljubica.

Leti jedan golub; na krilo joj pade,
Pa joj guče glasom jutra i svježine,
Pa joj priča priču golubice mlade,
Što ga ljubi žarko i od čežnje gine.

Miriše ružmarin. Vonja bašča cijela.
Odleti joj golub. Pogledom ga prati.
Čvrsto stisla usne, kao da bi htjela
Za nečim nejasnim slatko zaplakati.

Bježi stazom - sama ne znajući, kamo.
Poskakuje i hrli. Čuje glas daljine...
Ostani u bašči! Lijepo dijete, amo!
Za tobom sve cvijeće umire i gine!

KUKURUZI

Kao tihi glasi neznanih daljina
Kroz poljanu dugu vjetar vije, šumi
Muklo, monotono. I polako svijja
Kukuruze zrele, gustoj slične šumi.

Popodnevno sunce zlatnu kišu toči,
Sjajni mu se odraz bliješti na dnu vode.
A oblaci, bijeli poput onog sniježnog
Labudova perja, na jug nekud brode.

Stazom, kuda noćas plesale su vile,
Puna svježeg sijena idu selska kola.
Muču gojni voli. Bruj se neki glasa
Odozdo iz gaja il iz malog dola.

A u predvečerje, kadno sve se stiša,
Kukuruzi mole neku molbu svetu:
To u suton oni smjerni pozdrav šalju
Noći, što će brzo pasti po svijetu...

MJESECA SRPNJA

Starinski orah, te polako sane,
Kô bonik, duge nadvio je grane
Nad žut i sivkast krov poniske kuće.
U zraku dah. To slazi podne vruće
Sa blizih brda - il diše murva zrela,
Što granama se sa orahom splela.
Zu! snen se cvrčak na jasenu prene,
Pa opet tio: sve su kraće sjene.

Pred kućom sjedi seka i na platnu
Vez sitan veze: veze pticu zlatnu,
Mesliden, kovilje, sve cvijeće drago -
Gli, čini se da cvate i diše blago.
I dok se sunčan val na pendžer sliva
Duž sobe, baka ukraj suda sniva,
Po stolu leže mirno vlasi sijede,
Tek ruka još se miče, kô da prede.

BOLESNICA

Jesenje popodne riše po duvaru
Sobe tanke sjenke plodova i granja,
Sve je tako tlo, da nam ljepše sanja
Bolesnica lijepa na krevetu staru.

Crven refleks neki, te s visoka slazi
Odnekle iz vrta, licem joj se mazi,
Žućkasta se boja zasvijetli i plane
Načas, pa se gasi... il to život sane?

Sve je žuto, o žuto: soba i sjaj dana
I svela na prozor oslonjena grana;
I žut vonj da bude, zato su u loncu
Dva nevena žuta blizu svomu koncu.

Pa da netko često u sobu ne bane,
Tu bi stara jesen tanke mreže plela
Pokriv prahom šutnje i skutom tanka vela
Bolesnicu i njene sve noći i dane.

RADOST TIŠINE

U vrtu je sunce. Ljetom diše dan.
Stari fratar, lica kao s drugog svijeta,
Bjelokos i kao malko žalostan
Moleći uz brežvicu amo-tamo šeta.

Oči su mu tamne. Pogled ima svet
Poput kakva sveca s crkvenih zidova;
On zna polu Svetog pisma napamet
I goneta tajnu mističnih glasova.

Sada moli i moli. Poslije molitve će
Sazvat k sebi malo kokošiju jato
I posut im stazom žita, što ga za to
Goji svako ljeto i polijeva ko cvijeće.

S kokošnjih glasova hrt se diže s loga:
Dotle stari fratar stoji u sredini
Sklopiv suhe ruke sretan i - sve se čini -
Da mu duša u tom času gleda Boga.

TOPLO POPODNE

Na divanu od žutog baršuna
Mi sjedimo već poslijepodne cijelo;
I slatko nam je: u vazi cvijeće svelo
I bolesnog je daha soba puna.
Polako stare čitamo romane,
Požutjele i davno napisane.

Na zidu stare ure, drage seke,
Zbore tankim glasom dobrih baka -
I plaču kao naših duša jeke
U toplini jesenskoga zraka.

U ove čase sve se stvari čine
Da sniju - usnuv prije mnogo ljeta,
I ko da fina svila mjesečine
Na svima leži tanko razapeta.
Pa kada pane neka boja jasna
Duž sobe -; zatim svjetla biva manje,
Polako usne šanu ko iza sna
U stihu neko žuto osjećanje.

BLAGOSLOV ŽITA

Sa trećeg se brda jutros sunce proli
U gustim mlazovima. Sve vruće biva.
Svijetli prah u tankim oblacima pliva
Povrh cijelog polja i dolje povrh doli.
Pod šatorom bijelim misnik misu misi:
Kazula ko srma u suncu se blista,
Zvone svete riječi i kreću glasi tisi
U bjelinu dana i svjetlost zraka čista.

Pa kad glasom zvonca Podizanje jave
Dva bijela ministranta nalik na dva krina,
Puk se sagne... i klasje svine tanke glave;
Sveti čas; tek zuji u uhu tišina.
Dotle ko da s bijelog oblaka s visina
Smiješi se neko lice dobro i oči plave,
A dvije duge ruke prozirne i bijele
Žitima i puku blagoslove dijele.

DJEVOJČE

Ja ljubim april, njegov rosni pjev i boje.
Ko zvonki glas tvoj, dragi, i crne oči tvoje.

U rano jutro - još se čuli pijetli -
ja vidjeh kako za grm lik se sakri svijetli
I ljupko lice, satkano od cvijeća,
Što na tebe i na tvoj sladak osmijeh sjeća.

Zlatokosi taj lik je april možda bio.
Poljubit sam ga htjela: tako bješe mio.

Ja hoću, dragi, da ko i ja snivaš
U svijetle, slatke noći slade snove,
Ja hoću, da se i ti za grm skrivaš
I glas da tvoj me jutrom budi i zove.

Pa budeš li mi pun ko april sklada,
Vragoljan spretan, gizdav ko moja maca,
Poklonit ću ti raskošna i mlada
Sav miris svoga cvijeća, sna i poljubaca.

VRTOVI U DOLU

Vrtovi u dolu žute se u tuzi
Jesenskoga dana bojom žutog vina.
Kroz granje se vuku pramovi tišina.
Vrtovi u dolu - dobri stari druzi.

Kraljevski su mirni; i tihi i sami;
I vjetrić je usnuo u njinoj osami.
Samo plavkast oblak dima lijeno lunja
Vrh obranih grana šipaka i tunja.

Ljubičasta svjetla gase se i gase
U zlatnome lišću. Krotko veče pada.
S daleka brežuljka zvone zvona sada,
Pa se čini ko da s nebesa se glase.

U vrtove zvuci kroz granje se liju
Kao skromne kiše, a kada zašute,
Na svakoj se grani i duž staza sviju
Zasja tanko cvijeće mjesečine žute.

MUZIKA KIŠE I KROVOVA

Čas prije bilo vedro. Sad se kiša spusti
Na livade i mrke, ostarjele borove.
Ko crna slutnja prijeti s neba oblak gusti,
Dok dijete tjera ovce u široke torove.

Seljakinja, što pošla u tor krave musti,
Pod hrast je stala. Pogleda niz šorove,
Što nestaju daleko, gdje vrt stoji pusti
I mirisima čudnim puni stare dvorove.

Pod paviljonom, gdje ružmarin diše,
Ja sjeo sam i slušam muziku i tonove
I daleke i mukle sakrivene zvonove.

O, kako volim proljetne te kiše,
I snažnu pjesmu crvenih krovova,
Što skrili se u sjeni starih jablanova!

SVIJETLO JUTRO

Iza kiše. U selu svježina
Ranih jutarnjih ura.
Pred crkvom smijeh i razgovor glasni
Djece, žena i cura.

Na žutoj ravni hiti oblačak
Dima, te plazi iz zemlje;
Luta i hiti i kao pijan
Zastane časak i drijemlje.

U suncu rosnim smijehom se smiju
Bašče modra duhana.
Svraka na dubu. Nad šumom leti
Jato veselih vrana.

Niz bijelu cestu zamiču pralje
Noseći rublje na glavi...
Bože, o kako jutros se nebo
Svijetli i plavi, plavi!

Kako je lijepo kroz svjetlost poći,
Poći niz cestu dragu:
Disati jutro i piti svjetlost,
Svjetlost blagu, o blagu!

Kako je lijepo: crvena boja
Krovova u maglu roni.
Kako je lijepo: cvrkutavo zvonce
Negdje pjevucka i zvoni.

ROSA MYSTICA

Pobožna pjesma

Tebi cvijeće moga vrta i mog života,
Tebi moja svaka bol i svaka radost,
Tebi moja duša, tijelo i sva mladost!
Sve, o sve Ti dariva samotni sirota.

Jutrom i večerom na šetnji u gaju
Kroz granje mi tvoje oči ko zvijezde sjaju,
A metulji, vjetar, stabla, rosa s lista,
O tebi mi tajno zbore, Djevo Čista.

I kad noću cvijeće otvara usta plava,
Otvara se i duša moja ko cvijet ubavi,
Pa kroz purpur noći i miris molitava
Mre za Tobom. Divna Ružo! Bijela Ljubavi!

Veče ljubavi

Skromno veče. Zvona zvone. Zapad gori.
Ko da čujem glas Tvoj i korak u blizini.
Dođi k meni. Sâm sam u plavoj nizini.
Časi mira. Zapad gori nalik zori.

Ko da lice Tvoje sja u tamnoj gori,
Zvona s gore slaze k selu u dolini.
Jasenova šuma tone u daljini.
Ko da usna Tvoja meni ljubav zbori.

Ja večeras stupam sretan pored žita.
Među klasjem šuška prepelica skrta.
Žuto klasje moli čedno: Zdravo Marija!

San je pao na mlin starinski u doli.
Mir je pao tiho na srce što voli.
Skromno srce puno sreće i sanjarija!

SEOSKI ŽIVOT

U toploj sjeni trešnje, što već žuti,
Mi sjedimo i mirišemo svjetlost dana.
Vrt pun je sunca. Sjenke slaze s grana,
Te tankim, čudnim sagom pokriti su puti.

Bjelina neka danas i zrak nam se smiju
Ko zadnji put - jer vrt sve žuci biva -
Dan bio bi ko blagdan, da još zvona liju
S brežuljka milost zvuka povrh kuća i njiva.

Gle: dolje se kroz mali prozor kuće vide
Kukuruzi, što vise u bojama zlata,
A baka kraj njih viri i kitom lijepih kata
Otklanja sunce, što joj baš u oči ide.

I pjevac zapjeva; na prozor maca skoči:
Dvije zavjese se njišu kao bijela krila.
I čini se: iza njih neke glede oči,
I pozivlje nas k sebi neka duša mila.

ODMOR UZ PJEVANJE MLADOG VINA

U selu veče. Dan je usnuo na vrsima.
Pred kućom čovjek mirno sjedi i pije
Dah mlada grožđa, što na dugim trsima
Ko crno cvijeće pendžer kiti i zrije.

Pred kućom čovjek sjedi; sanen sluša
Gdje mlado vino pjeva u starome badnju.
I gleda: dijete smokve pronese na pladnju,
Pa zamače kraj kuća, pojata i suša.

I tako sve polako niz cestu se šulja
Sat za satom i sporo nestaje u tami,
Pred kućom čovjeka u sladak sanak ljulja
Pjev mlada vina, što sve k sebi mami.

VEČERNJA PJESMA O OBLACIMA I ZELENIM JEZERIMA

Poljem se smiruju žita -
Ne teku u nebo više.
Gnijezda, u žitu skrita,
Umukla; sve je tiše.

Oblaci lete sada,
Visoki, brzi i smjeli,
I kako lete, pada
Sa brda zvonik bijeli.

I plove oblaci, mrki,
Niz plave svoje drume
I prostru se na crne hume
Poput nejasne šume.

Poslije dok oblaci leže,
Sve je bez glasa i kretnje;
Samo šišmiši bježe,
Plahi i puni smetnje:
Jer dolje u noć bezglasnu i kasnu
Zelena jezera tonu i gasnu.

BULE

Popodne. Ljeti. Grane loza kriju
Žut hladnik nadno turskog đulistana;
U hladniku se žutom bule smiju
I piju kavu iz šarenih findžana.

Na stolu kruške - ose sladost piju -
I bijeli rupci i grane jorgovana;
Izvana slazi sladak zadah dana -
Il breskve negdje u blizini zriju.

Polako prođi! Tko bi vidjet smio
Te bijele sjene, što ih hladnik skrio!
Kroz pukotine samo sunce zuri.

I dokle voda iz šedrvana curi,
Već snatre bule u magli modrog dima
Sklapajuć oči ko pod poljupcima.

TIHA MAHALA

Te stare žute kuće krovova zelenih
Po vazdan drijemaju u tamnoj, vlažnoj sjeni.
I sokak pust je. Jaki vonj vrućine. Tiho.
Sav predio bi mrtav i bez života bio,
Da djeca bosa i u šarenom odijelu
Ne prođu putem s vodom u ibriku bijelu.

Kraj mirne vode siva i tanana munara
U nebo gleda: ozgo svom se nada spasu.
Već dugo ljudi čuju tugu u njenom glasu
Pred akšam, kada s grijeha okolicu kara.

Na vodi paviljon - ko svetost svega kraja -
Za zavjesama čuva propast slavnog sjaja
I sam s munarom štuje višnju moć Allaha.
U suton možeš tamo i ćemane čuti
I vidjet lice bjelje, nego i duša sluti,
Tek pazi, da te bula ne učara plaha.

UTJEHA OČIJU

Draga, ovaj grad, što žut i sivkast tutnji,
Pije svakog dana krv iz moga tijela
I ja sahnem, sahnem, u zloj nekoj slutnji,
Da se bliži starost krezuba i bijela.

Draga, ovdje mene često žudnja svlada
Za veselim mirom livada i voda,
Za šumama punim sjenaka i hlada
I za tromim letom oblaka i roda.

Onda tražim tvojih očiju dubljine,
Što ko plav i zelen bezdan mirno sjaju:
U njima su nebo, rijeke i nizine,
Vrtovi i kuće, ko u junskom kraju.

U njima je hlad i svježina vrbika;
Pod granama sjenke počivaju, duge;
Kroz granje se vere satir, moga lika,
Malko sulud i pun zagonetne tuge.

Povrh žitâ, što se suncem zapaljena
Žute i crljene, lete ptice neke;
Lete, ko odrazi drugog svijeta snena,
Na oblake neke svijetle i daleke.

Draga, sve to jedna vizija mi biva,
Iz očiju svet i čudan predjel sijeja.
Onda tonu stvari, jedan svijet se skriva.
Mirno u dnu junsko veče dogorijeva.

OGLEDALO

Žut, malen salon pokriven nevidljivo tananim velom šutnje, miriše starošću. Miris kao u staroga zlatnoga vina i septembarskih ruža u agoniji.

U kutu jednom ogledalo prekrivši se zavjesom sitna praha: kao da je davno spustilo svoje čudne trepavice.

Tiho. Ne bunte ga: ono sniva.

Kroz davno neotvarani prozor gleda sunce i sjaj se njegovih očiju gasi u svilenim zastorima; zastorima tišine. Sunce bi htjelo zaroniti u dubinu ogledala i saznati Skriveno.

O, Sunce, budi milostivo! Ne buni ga: ono sniva.

Samo se o ponoći budi; probuđeno žutim glasom ure s duvara otkriva zelenkastim pogledima mjesečine dragu sliku neke Dame, radi koje danju spušta svoje čudne trepavice.

MOLITVA

Noćas tišina bjesni svoju oluju
i kroz moje srce prolaze
oštri glasovi dalekog predjela
kuća
stvari -

Noćas tišina bjesni svoju oluju -

I moja duša u svetom času
pada na koljena kao očajnik
i pruža ruke,
moli -

Bože, koji ne daš da moje noći sjaju
od sjaja kakvih sitnih bijelih cvjetova
ili kakvih visokih zvijezda,
koji ne daš da moje noći mirišu aprilima
i snovima nevinih mladih djevojaka,
daj mi, daj mi, da pada noćas
jedna cijela oluja zvijezda i cvijeća
na me
na moje oči mračne i žalosne,
na sve moje
i na cijelu zemlju,
jedna cijela oluja zvijezda i cvijeća,
da sve bude jedna beskrajna radost od zvijezda i cvijeća cvijeća.

PJESMA

Kroz moje noći idu mračni usamljeni nemiri
Kroz moje noći idu bijele ruke bludnica
hladne kose oči pruženi pogledi
Kroz moje noći idu sjenke prazni vjetrovi
jad i mir i tišina umornih časa
I povrh bludnica ulica muzike ružnih lokala
prolaze moji snovi ko svijetle teške tice
I ja s anatemom mesa (meso moje već sane)
visoko sklanjam nemoćnu glavu u beskrajnost
U beskrajnosti tonem i moje se misli u nju ruše
kao u bijelu vodu mirne crljene zvijezde

VJETROVI

Kroz noć muklo laju crni vjetrovi
Hoće moju dušu da raznesu
Kroz noć muklo laju crni vjetrovi

Kud su pošle ove žute ulice?
Ja bih htio da su k jednoj ženi
Kud su pošle ove žute ulice?

Sada kakva žena sniva o meni
U snu njenom gore moje oči
Sada kakva žena sniva o meni

Kroz noć muklo crni vjetri zalaju
Onda tiho (ko krik noćnih stvari)
Kroz noć muklo crni vjetri zalaju

Ja bih htio da me noćas žute ulice
odvedu daleko od svih stvari

Ja bih htio da me noćas vode ulice
k jednoj ženi, ili k jednom Bogu

PJESMA

Svako veče kad se vraćam
iz ružnih mjesta
mislim
u vječnost ode dio mene

Pri svakom koraku, ja se
nešto silno bojim strah me
Čujem kako u svom šumu iza sebe
ja ostavljam sebe

Trčim trčim

Mene prima ladna kuća
Sve su stvari nijeme mrke mutne tvrde
Jao one mrze mene
I kad usnem kad me više nema
onda čujem: stvari žive nekud idu

Samo moji bijeli jastuci
(grlim ih ko čiste vjerenice)
vole mene silno vole
Oni svu noć dokle mene nema
živa meni mrtvom pjevaju

Bijeli moji jastuci
meni mrtvom pjevaju
moj san, i tišinu oko mene

TIJELA

tijela tijela
svagdje svuda
razasuta razvitlana
lakim kretom jednih Ruku
Tijela ćute u molitvi
Tijela kriče u radosti
Tijela vrište u očaju
Tijela u snu
Tijela ljube tijela
Tijela povrh tijela u grčima
u stvaranju novih tijela
Tijela trunu u bolesti
gasnu kao žute lampe
mru
Tijela kroz noć hite lete padaju
Moje tijelo vjetri nose
Moje tijelo vapi zvijezde
Oblaci su zvijezde progutali
I jest: vječno jedne Oči mirno gledaju
tijela tijela tijela

ŽIVOT

Ja nemam Žene
Ja sam sâm
Svako veče padnem nadno svoga sna
San je kao plavo more.
Ležim spasen na dnu mora.
Vrtovi se svijetle od zvijezda i cvijeća.
Kroz vrtove dođe ko zvuk harfe
tijelo moje drage.
Ja se s njime dugo sjedinim
u me
u San
u beskrajnost.
Ujutro se moje svijetle noći rasprsnu
ko kristalne plave čaše
Moji snovi padnu prijeđu nestanu
u zvuk prvog gradskog tramvaja.

BAKTERIJE

Mene jedu bakterije
Trune trune jadno meso
Bože zar ti nije žao?
Ja sam dijete. Bože! Dijete!

Neke noći neka vina
neko cvijeće ruke oči mračne oči
Sada: propast mesa bolest
bakterije
Ništa
Bože!

Vjerenice što će Tebi
meso koje sane
oči ko dva mrtva crna cvijeta
jedno dijete koje gori u propast?

Gasnu vatre snovi zvijezde
Vjerenice Tvoje moje vatre snovi zvijezde
Mrtve oči u noć postaju
Meso prska u neke atome
Vjerenice Tvoje moje meso

Svijetla, sakrij svoje crne svete oči
Slušaj: šum je zvuk je: dolazi
užas časa:
duboko u noći moja duša mre
I iz noći jedna Ruka dolazi
neosjetno k mojoj duši preko stvari.

GRAD

Gospodinu Aleksandru Odiću

Vječno neki Grad
kroz moj život
vječno tramway koji pjeva
mjesto ševa
vječno šumor jednog kamenoga tijela

Život Grada!
I moj život atom Gradova života!

Pad tamnih časova povrh Grada!
Nad glavom mu prolaze oluje
pune mrtvih stvari
i krikova mračno pomorene djece
kroz ulice noći pune zločinaca!
Užasnite
moje oči bježe
pune odbljeska oluje što bjesni
Opet
uho čuje iza sebe Grad ko ubicu
On je za mnom
sa mnom
vječno
I u moje misli pada
crn i velik kao Smrt

ŽUTA SJENKA

Mojoj majci

Žuto lice: umiranje jeseni.
Ruke mole pred mojom sudbinom.
Oči mene gledaju
Zagonetku svojom krvi hranjenu.
U očima dugog bola odbljesci
mene svrate s mojih cesta
k njoj.
Ja sam opet dijete
žutom licu, kosi, očima.

Večeri što idu mirno kroza čula.
Sni duboki ko jezera!
Jutra i blizina njena pored mene!
Ona dođe k meni tiha kao stvar,
Budi tamnu šumu mojih snova.
Ja se smiješim:
ponad njene glave stoji i sja meni
jedno veliko crveno sunce.

ZANESENA PJESMA

Nisam mrtav
živu mi je duša!
O Ti Draga Bijela Svijetla moja
Zvonike su magle popile
i sav grad
i sve stvari
i sve ljude
Umrli su svi zemljini glasi
Mrtvo nebo mrtva vječna sunca
Nisam mrtav živu mi je duša
Moja duša tvom se tijelu moli

*

O Ti!
Tvoje oči u mene su pale
ko dva crna svijetla svijeta
Moja duša sja od Tvojih očiju

*

O Ti Svijetla! stvorit ću Ti svijet
sve će stvari Tebi plesati
lake lude lake lude
Sve će stvari Tebi pjevati
o mom Snu što raste iz dna mojih noći

U mom Snu je život samo Ti
U mom Snu su žive samo Tvoje oči
što se u me ruše
ko dva crna svijetla svijeta
U mom snu su žive samo Tvoje ruke
što me hoće da ogrle
ko dva duga bijela krika

U mom snu je živa samo Tvoja duša
koja meni vječno sja kroz prostore
povrh mrtvih razmrskanih zvijezda

OČI

Moje noći: duge žute požude
pružile su ruke za Tobom
U dno noći Tvoje tijelo sja
Tople kose gore plavom vatrom
Duge crne dvije čarape
dv'je večernje crne molitve.
Iz sobe leptiri plavi odlijeću.
Oči se u tamu liju
Oči cijeli beskraj noći Tebe snivaju.

PLES

Gola tijela radost plešu
Oči piju žuta sunca
Bog se smije
Srca lebde
Gola tijela sjetu plešu
Ure jedva miču vrijeme
Čaše ćute
Cvijeća venu
Ruke klonu
Ruke mru u teškom ritmu
Gola tijela očaj plešu
Noć zelene zvijezde sipa
Oči gasnu
Kose kriče
Ure kaplju
U oknima jutro puca
Snovi pršte rasiplju se
Gola tijela užas plešu

LJUBOMORA

Od mene bježe niz ulicu kuće
i stabla
Ženska vela nose vjetrovi
Na crnom nebu mrtvi oblaci
vise kao razderane prnje
Vjetrovi nose oblake i vela

Večeras meni sve su razmrskali
Preda mnom leži smrskan
moj svijet ko dječje razbijene igračke
Večeras padaju na me
krpe mrtvih oblaka.

Pokriven sivim žutim prnjama
posrćem preko razmrskanog svijeta

Vječno iza nje nekoliko metara
trčim
i postajkujem pokadšto
ko kakav slomljen i izgubljen pas.

Na svakom uglu stoji jedna Smrt

MOJA DRAGA, PRIJATELJ I JA

Na tijelu moje drage
tvoj pogled
stoji
skliže se i pada
kao crna mrtva tica

Oko tijela moje drage
laju, laju tvoje požude

Tvoj pogled i moj pogled.
Sudar mržnje
škripi
prašti
boli, boli

Kroz prostor
crven mlaz
moje krvi
prska

Srce jede gladna Smrt

VAMPIR

On vodi mene u noć
Ruka mu je mala topla mekana
On vodi mene u noć
Oči mame prazne plave vodene

On pruža meni iz noći
otrov vina riječi osmjeha
On.
Taman.
Svirep.
Nepoznat.
ja skrivam svoju dušu od njega.

On grli moje tijelo
i pije pije moje usne
i pleše pada pijan moje krvi

I čeka
čas da se moje tijelo mrtvo sruši ispruži
i on da zgrabi moju bijelu dušu
i s njome jurne sjekne kroz noć brz i crn ko vrisak

20 GODINA

*Pjesma posvećena nepoznatoj dragoj
mojim prijateljima,
gradu u kojem živim, i meni*

Ja sam mlad
Ja hoću život pun i olujan
Ja hoću život sav ko Bog
Sve je moje
U krilo mojih misli sve se ruši

Dani
Svaki moj je jednak dan
Nebo povrh glave
Kuće ljudi oko mene.
Bezbroy ljudi ide.
Ja sam na svim ulicama.
Ja se smiješim u sve lijepe oči žena.
Slušam
kad prošume kroz zrak haljina i pokreti.
Izgubljen
na uglu čekam
da me nađe jedna bijela ruka
i odvede s hladnog ugla

Niko nikad ne dolazi k meni.
Žene prođu
sve utonu u dnu ulice.
Sam na uglu
zebem.
Žalost.
Umor.
Prostor tamni.
Veče slazi u prostor i u me.
Kroz plavo veče nebo, žute zvijezde
Kroz plavo veče zelenkaste lampe
Iz noćnih kuća prosiplje se muzika
u ulice i u mene.
Ja bih pleso taman jedan ples
Ja bih htio svuda biti
Ja bih htio radost sviju ljudi
Ja bih htio izljubiti lica sviju žena.
Tražim
Mene svuda ladan pogled prima
Ja sam svima tuđ
o ja sam svima stran, i ja sam sâm
Bježim

daleko od zadnjih kuća grada.
Ja se u noć zavijem: u crn i težak plašt
i plačem

Ja sam krik u noći crn i nepoznat

Vjetar nosi krik niz prazne ulice

Ja ne mogu noću biti sam.
Oko mene moji prijatelji.
Ispred mene šumi crven alkohol.
Neka tužno srce u noć tone.
Moja majka sniva
U snu njena ruka kroz noć traži moje lice.
Mene nema
Mojoj duši šumi crven alkohol.
Moja sestra budi se u noći
Moju sestru strah je od noći i mene.
Njen plač luta izgubljen u tami.

Dode meka mjesečina
njeno lice plavim plaštem pokrije.

Zar još kakva ruka traži mene?
Zar još kakva bijela djevojčica za mnom plače?
Meni pjeva crven alkohol.
Vani luta ladna bijela mjesečina
Vani vrijeme kroz noć tiho promiče.
Moje srce sane u dno noći.
Moja čežnja na dno čaše mre.
Moje srce na dno noći mrtvo.

Noći, crni plaštu budi dobra
Ovij moje mrtvo srce meko meko
Noći, crni plaštu vječnosti

Jutro
Svjetlost
Kuće budne otvaraju oči
Bijele sjenke k meni plaze

Moja tamna duša mrzi svjetlo
Moje lice nije za sunce i ljude.
Mene nikad neće ljubiti lijepe žene.
Od mene će bježat djeca jutrom niz ulice.
Pjani pjevač ide pjeva posrće.
Da me vidi
vrisnula bi mala sestra prestrašena
zaplakala majka.
Pustite me

Ja ću uvijek ljubiti svoju tamu.
Mjesto drage
mjesto sestre
mjesto majke
Smrt će moje poljubiti čelo.

Mojoj smrti neće sjati žute svijeće
neće blaga zvona zvoniti
neće majka plakati.
Mojoj smrti sjat će ladne bijele zvijezde
Moju smrt će gradom noćna pseta lajati.

Ništa nije moje
Ja sam igra svoga Boga.

Stojim sam na rubu noći i svih doživljaja
Za mnom leži crna prošlost sahranjena
Ja sam sada tamna granica
Ja se rađam

Bože bacaj život u me
Ja sam more koje čeka crven život sunca u sebe

Bože, budi volja Tvoja
Stojim gô na rubu svoje prošlosti
Ja sam tamna granica
Moja duša strepi
nevjesta u prvoj plahoj plavoj noći.
Moja duša dršće
ispred Tebe
beskrajnog i tajnog tamnog zastora.

IZGUBLJEN

Ja sam ostavio šum svjetla i ljude
Bježim pognut pokraj mrtvih kuća
Muzika zaostaje i za mnom zadnji zvuk se kida
Svjetiljke i zvijezde redom gasnu.

Tama
oko mene stoji
Ćutnja raste.
Ja se gubim crn
i koraci se moji krše
svrše
bezglasni.

Ja sam tama
ćutnja stajanje.
Moja duša tone u dubine noći
i ko zvuk se rasiplje
i mre.

Negdje netko plače
gorko?

TRAŽENJE ŽENE

Dan stoji visok na snijegu (i meni)
Snijeg se plavi
i zima oštri ocrte stabala i kuća.
A kroz dan
kroz grad moji koraci
crtaju i potežu i vuku
duge pravce
kvadrate
elipse.

Sad sam stao
slušam u sebi
mukli lom koraka svojih bezbrojnih
Bolan zvoni zadnji jedan zvuk

Moj lik zemlji nagnut
čeka,
kut mu dršće na tlu tup i crn i odoljen

Oko mene
prostor plav i prazan šušti
šušti
Daleko se negdje neke sfere ruše

Gdje si?!

RASKRSNUĆE

Ruka pušta tuđu ruku
Bol se smiješi
Pogled stidan bludi pada
Pogled gasne na asfaltu
Asfalt puca
Asfalt ide na dv'je strane
brza trči brže brže
Noge stoje
Noge dršću
Noge idu
Koraci se glasno lome
Kuće teške padaju po glavi.

ULIČNA LJUBAV

Žute lampe u noć silaze
Ladni pravci kuća lome se
Stabla strše
oštra
tamna
Red se stabla u crn bezdan ruši.
Naše duge sjenke na snijegu se grče
U rukama mojim svija se
topla lijepa bijela
laž.
Na ulicu
naše noge stabla lampe u noć silaze

OČAJ

Pogasili smo svjetiljke i zvijezde
Nama sjaju kose žena
Nama sjaju žuta vina

Stabla (naše žive nijeme sjenke)
svršuju u noći i u beskraju
Rasplinuto tijelo noći
šušti oko naših duša
Naše duše u noć ulaze

Na poljima crnim sada su oluje
Kroz oluje bijele ruke vijore:
Naše majke mladost našu traže
Majke, polja odnose oluje

Mi se na čas zagledamo jedno u drugo
ko u crnu propast

U gradu se kuće razišle
Prazan prostor plaši zabludjele tice
Više nigdje nema ničega

Naša pjana srca plešu posljednja

Šum oluje raste ponad naših glava

POSLJEDNJA PJESMA

Mi smo ljudi
Mi smo igra našeg Boga
Mi smo ples i glazba Njemu
Mi smo ljudi
Mi smo djeca sitna skromna
Mi ljubimo našeg Boga
Mi smo ljudi
Mi sa Zemlje noćas Njemu
podizemo naše duše
podajemo naše duše
Naš smijeh radost ljubav Njemu
Pijmo
Sve nas noćas pred vratima
Bog sa svojom Smrti čeka
Mi smo ljudi

PJESMA PJESNIKA

Niki Milićeviću

Ja ne znam što vi želite
Ja idem,
između kuća, cestama i noću preko polja
i pjevam život svoj i život vaš i život sviju stvari
Jer ja sam srce
O svijet i ja u svijetu i svijet u meni
Grad noći žene zvijezde
Ples radost ljubav vrisak Bog
Ja pjevam
i pjesme moje u svijet padaju ko zvijezde
(O zašto nisu vaše duše duboka jezera, tamno more?)
U svijetu moje pjesme glasno pjevaju
i njihov bol i smijeh i radost nitko ne sluša
tek mnogo lica ruga se i smije
O tko sam, tko sam
ja, pjevač sâm u noći gradom i na cestama?
Da ja ne pjevam tako bezbroj ljeta?
Da nisam ludak što je bezbroj godina već lud?
Ja ne znam ništa
Pjevam
i prolazim između zlobno osmjehnutih lica
u noć i plavu daleku samoću.

Ja penjem se i penjem uza strme staze
I kad se popnem, stojim
u prostoru nijemom i bez ljudi
Ja, tamni pjevač na visini
Ja, usamljeno stablo navrh brda
što svoj mukli besprekidni šumor
u duboku crnu vječnost ruši.

ŽIVOT NA OBLAKU

Zar nije život promjenljivi naš
život na oblaku?

Naš oblak lebdi
i sad je blizu, sad daleko nebu

Naš oblak sja se plav uznesen na visini
Naš oblak gori zapaljen
u crvenoj strasti pred vratima noći

Naš oblak crn se goni s vjetrom povrh brda
Naš oblak leži raskidan na rukama očajnih satova
Naš oblak padne srušen, mrtav na dno noći

I dođe mlado jutro
Oluja ide šumi
u dugom traku bačena iz neba
Naš oblak ustaje
Naš oblak u oluji visok smion
Mi letimo uspravni i divlje kličući preko svih nebesa

LJUBAV

U modroj noći tvoje tijelo sniva
Kroz tvoje tijelo crvene i plave struje teku
šume
Ja slušam njihov šum i ja se u san opijam
Ja tonem
Na površini svijest u zadnjim trzajima
(Ko sunce što se u vodama gasi).
Sve je jedno
U modrom beskraju je tvoje tijelo, tvoje golo bijelo tijelo
Kroz modri beskraj struje tvoje krvi šume ljubav
Ja, bog što sanja, spuštam svoju tešku pjanu glavu
na tvoju grud
i slušam

DVA TIJELA ISPRED OLUJNA VEČERA

Iz sivog dana izronila
dva naša tijela
stoje sada
ko dva stražara na ulazu u veče

Ne veče: ocean od plava svjetla
visoko raste ponad kuća

O plav ocean ispred naših lica
i naša čežnja
dvije glave pjane od ljubavi
nasloniti na meko krilo oceana

*

S oblaka bježe tice povrh grada
i uz naš prozor
Oluja diže tamno lice iza kuća
i ide k nama
mi smo sami

Mi čekamo na plavom brijegu naše čežnje
Na glavi kose već nam teške, vlažne od oluje
I stoje
dva naša tijela
dva ponosna stražara na ulazu
u oluju naše ljubavi

BOG I MOJE TIJELO

Put moga tijela kroza svijet

O što da pjevam o svom tijelu i o sebi?
Bog baca moje tijelo
iz svijetlih jutara u ponor tamnih noći
Bog baca moje tijelo
kroz muke i radosti i strasti dana
u plavo nebo noćnog sna

O što da pjevam o svom tijelu i o sebi?
Ja sam rijeka
tečem
I negdje preko dana ili možda sati (ne znam)
stoji moje more

O kad ću stići?
I kad će moja trudna glava počinuti u njegovu krilu?
Ne!
Ja ne idem
Stojim
I k meni besprekidno dani dolaze
I k meni
preko zemlje, polja stabla kuća brda
stiže more
nesavladivo i neizmjereno, teško more

Da nije blizu?
Slušaj: da to već njegov teški šum ne udara
o obale moga sluha?

PJESMA ČOVJEKA S TAJNOM

Niki Milićeviću

To ne zna nitko
I nitko ne vidi moje vječno bjegstvo izmeđ ljudi kroz ulice
(Misle da se meni žuri)
O to bjegstvo
O to vrijeme
Zar ću uvijek čekat danju noć i noću dan?
Zar će uvijek moj Bog mene plahu zvijerku ganjati?
Moj Bog nije lovac koji strijelja
On se igra

Moja vječna nemoć
Božja igra
Ništa
Prkos svijta glavu ponizno

Idu moji prijatelji
Izdaleka za njih stvaram lice
Posmijeh
Sretna ruka stišće sretnu ruku
Radost jedne moje duše

Ja imadem bezbroj lica
Ja imadem bezbroj duša
Za svakog po jedno lice i po jednu dušu
Tuđa moja lica
Tuđe moje duše
Moje lice nitko nije vidio od ljudi
Moje lice čudno bez oblika
Moja duša stoji gola samo ispred Boga
Moja duša što se previja i divlje dreči.

BOG I GRADSKO POPODNE

Gustavu Krklecu

Cijelo popodne mladić u kavani
misli o Bogu
Konobar vječno kruži oko stolova
Piccolo - šepav - nudi cigarete
i kadšto rukom ladi užareno uho
Lica su siva dosadna i prazna

Unose smijeh dvije žene plavih obraza
(Valjda su dame iz varietea)
i nakon što grimasom prezru sve
sjednu
i zovnu: Cigarete, Cherry Coblér

Na stropu faun rutav frulu svira
i mami k sebi gole tuste nimfe
Dim se od duhana diže sve više u sfere
Kavana lebdi šareno fantastična i šumi i sanja

Za prozorima već i suton stoji
Kavana vlak je, putuje i skoro u noć će da stigne
(Noć je stanica "s onu stranu")
Svjetla svjetla
Igrači šaha bude se iza sna
Mladića stid je mučnog znoja
On ustaje koraca blijed ko somnambul
Za leđima mu netko kriči: platiti!

Na ulici je vječna trka
Suton svjetla zvonca ljudi
Mladić stoji, misli
Mladiću mozak pršti u bezbroj komadića

Ulica leti i gdje zavine
noć je
konac.

ZAVODNIK

Sunce, svijetli zavodnik
izvelo je na ulice
ljude, žene, djecu, dojilje i pse.

Prolaze... posmjehuju se lica
bez misli
na one, koji ostaše u kućama:
bolesnike, nemoćnike, u svoj bol utonule,
radnike u mračnim prostorima.

Al ipak
na licima su crte prošlog umora i očaja i briga
i svaki posmijeh izlazi iz boli.

Preko praga radosti se stupa
u sumoran nesvijetao prostor

Eno!
zvuk mašina što se mrvi negdje u dubini grada
plač djeteta nasred ulice
unišli su u njihovo uho -
i njihova lica prekri iznenada laki suton.

Zatvorite oči, slušajte u duši:
sunce, divlji goli mladić
prpošno poigrava po zraku
... i kriči.

SUNCE SIROMAHA

Siromaštvo je tijesno tjeskobno stegnuće
U njemu život čuva vječno napregnuće

U sirotnih je i samo čeznuće
cvjetanje bez sunca

Kroz siromaštvo samo sja crvenim žarom
- to jedino sunce sirotana -
bol nebrojenih vječno svježih rana

SIROMAHU

O skupi sebe u se i svoju sudbinu
Ne razlivaj se preko ruba
Zatvori vrata svakoj nadi
jer to su vrata u prazninu
O skupi sebe u se i svoju sudbinu.

Tvoje tijelo biva tanje
ruke bljede
oči dublje
Bez šuma krv iz tvoga srca hlapi
Kad stojiš gô u noći sličiš
- tako tanak proziran i plav -
na visok svenut cvijet.

O kud ćeš, kud ćeš?
Zar ovdje već na zemlji
posvema ćeš se osloboditi od tijela?

Bogataš gleda kud si nesto, čudeći se
"Iščeznu ko miris."

POST SCRIPTUM

U siromaštvo gledah
i htjedoh da ga opjevam

Al kad se dublje zagledah unutra
zanimjih

vidjeh:

Bezdana je bijeda!

Što posta mojom pjesmom?

jedan pogled, uzdah

Sve ostalo mi osta izvan pjesme
neopjevano

To mogu samo ćutati.

POGLED SIROMAHA

Ja znadem: jutrom kad ustaju, ćute
i sjede malko još na postelji.

Za stolom ćute tako dokle jedu ili sjede.
Odmaraju se. Ruke su im mirne:
prekrižili ih na upale grudi;
tek koja stolom crta sama

Nijedne oči ne gledaju ravno, naprijed
Ti ljudi ne čekaju niodakle ništa
U njihov život
sve dolazi izvana
i njima ravna.
Njihov je život predanje i zebnja.

Tu sjede sada
Pogled im se ni na čemu ne može da smiri
Pometen bludi
i traži izlaz izvan prostora.

NAPITNICA

Mi smo siti. Mi smo siti.
A za druge nek se stara
Onaj tko ih stvara!

Sad hajdemo piti, piti!
Plod sve tuđe muke
dolazi u naše ruke!

Opijmo se, opijmo se!
Za bol drugih nijemi,
za krik drugih gluhi!

I bez nas se zemlja vrti!
Tko se muči i tko trpi
sam će naći mir u smrti!
Pijmo!

KONAC

Tijela ovih ljudi postaju okrugla,
tijela ovih drugih postaju sve tanja.
(O gdje je konac
ovog širenja i ovog utančanja?)

Čovječanstvo biva uže, neki ljudi širi:
skoro će po zemlji ići tek vampiri.

Zemlja biva pusta
nekoliko samo bića debljajući stenje.

Nevidljivim valom buja poživotinjenje
cijelom zemljom i k nebu se penje.

OKNA NA KUĆAMA SIROMAHA

Ovo novo okno bijeli se ko prazno skamenjeno oko
bogataša što je jednom zagledo unutra.

Druga - stara - dnevno crnje u svijet zure.

VELIKI UBIJAČ

I.

I opet jedan što je oružjem ubijo
od oružja bi ubit; savršen s onom zemljom
s kojom za života savnio je mnoge.
Sad je kod njih: izmiješa se s njima.

II.

On pade. I kad pade vriska stade
oko njeg tiskaju se turaju se tuku
da nadu onog, da raskinu onog
što ubi ovog, koji ubio je mnoge.
U rukama je: već mu jedan iskopao oko,
drugi drži uho mu u zraku i najbliži
okrvavljenim zubima se cere, i teturaju
jer oni se odstraga naprijed guraju
da zateknu još štogod i barem ga se taknu.

I kad im umor svlada bijes i srdžbu,
počeše se da razlaze, jer - reče mnogi -
na njima nije da mu sude: za to tu je pravda.
Razidoše se i ostatak ostaviše pravdi.

III.

Nad grobom ljudskog ubijača pravda bjesni i ljudi mru
i umrijet će još mnogi. Pravda smrću zbori.
I tko bi znao dokle će još ovaj koji tolike pomori
da rukom svoje pravde mrtav dalje mori!

UMORSTVO DJETETA

I.

U meni nešto klija
u meni raste netko
Najjače noću u mom snu

To raste uvijek
i kadikad kao da kroz cijelu mene pline
i ispuni me ko tjeskoba
i ko opasnost.

O kuda da bježim
ispred onog što u meni se mojom krvlju hrani?

O Bože, zašto stavi
u ljudski život sramotu i glad?
i zašto život što je u meni proklijo
raste kao moja smrt?

U meni svakim časom raste moja smrt

II.

Ne tebe
U tebi ja umorih gotovo svu sebe
i njega koji me je ispunio tobom
Što sada osta meni još od mene?

kao tamom

ŽENE PRED UREDIMA

O Bože, ako jesi, vidiš li ti s neba ove žene
što hrpama se kupe ispred uredâ i dršču ispred vlasti?
U prnjama su mnoge i sve s pogledom ko u snu:
obaziru se
ko na nekog što će doći i odatle ih spasti

Sve plaši ih i straši: naslov iznad vratâ
i s vratâ ime njima nijemo prijete;
i bude koja što se na smrt prepadne i smete
kad prozovnu je i preda njom vrata zinu:
pred pogledom te vlasti može u njoj život stati
i ispred jedne riječi tijelo obesviješteno pasti

O Bože, ako jesi, zašto puštaš ove žene
- što već su bezbroj puta ispred pravde ove vlasti
užasnule se, posumnjavši i u te i u pravdu
i da će itko ikad odatle ih spasti -
O Bože, ako jesi, zašto puštaš ove žene
da stoje tako izgubljene pred životom?

Kad gledam njih, ja povjerujem
da jesi i da te mora biti,
i da je osim ovog jedan drugi svijet
u koji ćeš ih jednom izbaviti.

Jer zar će ove oči zauvijek ugasnuti u grobu,
ne ugledati nikad pravde? I zar će ova tijela,
na zemlji ispaćena, u zemlji biti zemlja,
i neće se uzvisit među zvijezde?

Zar može biti
da za njih nema utočišta izvan moje pjesme?

MATERINSTVO

Sad znadem sve:
Rođenje bješe razdvojenje
I rasteenje je samo rastajanje sa mnom.

Zaludu mi je što te tako ljubim;
Vidim: sve beznadnije te gubim.

O što učinih! Što te rodih!
Zar čim te primih svojom rukom, ne bi više moje?
I čim te u svijet stavih, svijet mi tebe ote?

O zašto vječno ne osta u meni
da s tobom, svijetom moga srca, živim, bdijem, spavam,
da sa mnom si u svakom času
ko ruka moja što je uvijek sa mnom.

Da sa mnom umreš
i sa mnom budeš u svim vječnostima!

Zagreb

SIROMASI

Siromasi nestalno lebde
između života i smrti
i svaki čas može da pretegne
nevidljivi uteg smrti.

Svaki čas mogu da prijedu
među i odmah budu
u smrti: najbližoj blizini.

MLADIĆ

Ima li itko u svijetu
kom bi se mogo obratiti?
Od ljudi se morah odvratiti
Knjige me samo smetu

Da ima barem bog da mi on
pomogne iz ovih muka
i da mi njegova ruka
pokaže pravi put!

Al boga nema više
u hramu ni izvan hrama
O zašto mi ubiste boga
i ostaviste me sama!

Kad bih se mogao vratiti
u djetinjstvo, k ocu i majci
i biti dijete što slijedi
njihove zapovijedi!

Ovako (već bljedi od zvijezda)
mučim se dan i noći
i nitko mi ne može pomoći
ni ljudi ni bog kojeg nema

O hoću li ikada moći
bar izreći taj očaj?
il vječno
usta mi ostat će nijema?

RASPEĆE

I dokle ispod prvih udaraca čekićem u čavle
na križu tijelo čovjekovo poče da se uvija i svija
i stenje
službenici ukočeno sjedahu na konjima
u pažnji da se čin po propisima svrši

Tek kada čovjek s križa jednom, dvaput kriknu
i onda (prestav biti čovjek) divlje riknu
usplahireni konji počеше se dizati u propanj

I nasta metež, u kojem se izmiješasе i konji i ljudi

U konjsku njisku (na ljudsku nalik vrisku)
rik raspetoga rasijecaše zrak
i neki spaziše da nebo potamni i da munje križati počеше.

Vojnici oko križa morasе se požuriti
Završiše svoj posô naglo. Čovjeka raspeše.

I odmah zatim
konji hitro službenike odatle odniješe
i za njima se rulja srljajući u grad surva.

S njom i noć stiže. Po Jeruzalemu
glas o tom što se zbilo počе da se širi.

MARIJA

Marijo, ja u tebi gledam svoju majku
i svaku majku

I ja mislim često
na onaj bol u tvom licu što se javi
kad tvoj se porod stade odvrćat od tebe

Ja znadem da si gledajući gdje ga gubiš
poželjela da nikada ga ni rodila nisi
i da je vječno pod srcem ti ostô

I znadem i to da si u čas raspinjanja
više htjela živog sina pokraj sebe
no mrtvog Boga

I da si na koncu
svih muka i svih boli vidjela svoj poziv službenice
i smjerno prignula se pred zakonom, koji tako hoće

ĆUTLJIVI SASTANAK S PRIJATELJEM

I.

Ti pod zemljom. Tu pod mojom nogom.
Već odavno si zemlja. Zar ta zemlja - TI?

(O tko da shvati to
da ja jesam i da tebe više nema!)

Zaludu mi je da prislonim lice k ovoj zemlji
i usnama se dotičem tvog groba:
od mene je do tebe, prijatelju, beskraj
i ni Bog sam nas ne bi mogao udaljiti jače

Da, prijatelju, ti pod zemljom
I nikad nisi bio tako smiren
i nikad nisi tako čutao kraj mene kako čutiš sada

Ti sada zemlja
O zar mogu
da zemlju zovem svojim prijateljem?

II.

O kad bih barem vjerovô u uskrsnuće tijela
u onaj sudnji dan
kad bi na glas groma: na silni glas Boga
poustali svi mrtvi iz grobova!

Al uskrsnuća nema
i mrtvi sve će sudnje dane prospavati dalje
u vječnost

U zemlju jedno se ljudi kupe poslije smrti
i odatle se ne podižu više

Jedanput i ja tako sastat ću se s tobom
i vječno ćemo biti zajedno
ne, jedno
ali čutajući oba
kako samo zemlja zna da čuti

SMRT I JA

Smrt nije izvan mene. Ona je u meni
od najprvog početka: sa mnom raste
u svakom času

Jednog dana
ja zastanem

a ona raste dalje
u meni dok me cijelog ne proraste
i stigne na rub mene. Moj svršetak
njen pravi je početak:

kad kraljuje dalje sama

RUČAK SIROMAHA

Jedno pred drugim stide se da sjednu
za takav ručak

i dokle jedu boje se
da ne bi jedno drugom život pojeli.

Kad ustanu od stola,
tišina i težina
Gađenje pred samim sobom
unakazi obadvoma lica

i svako misli da je drugomu ubica
i da je krv što teče kroz njegovo tijelo
krv drugog
(kao da je jedno drugo jelo)

UKOP DRUGA

Još si u društvu s nama: nosim te.

Jesi li zbilja ti to? I jesi li zbilja ti još s nama?
Il si već dugo daleko negdje od nas
i to je samo ludost što nosimo ovo mrtvo tijelo
i što se svud ne razbježimo i kričimo divlje za tobom
(ko negda što te kao djeca zvasmo kada bi se skrio
il poslije kad se ko mladići dozivasmo po noćima pjanim).

O kako to
da mi koji nikad te nigdje ostavljali nismo bez nas
ni u krčmama ni u samom krilu žena -
da mi te danas ostavimo nadno vlažne grabe
(koju još sami za te iskopasmo)?

Netko je jači od nas
i ne možemo promijeniti ništa što se zbilo
i nemoćni obilazimo oko mrtva tebe.

O tko je taj
što učini te manje vrijednim nego kakvu stvar,
lešinom koja zakopa se negdje
i ostavi.

Neodlučni se vrzemo na jednom mjestu.

Da ostanemo ovdje pokraj mrtva trupa
il da se vratimo u prazan svijet?

Zagreb

SIROMASI KOJI JEDU OD PODNE DO PODNE

Glavu vuče podne bliže
i iz nutrine prazne tijelo tuži i cvili
Al podne stoji
neumoljivo, daleko

O ćuti, jadno tijelo,
zaboravi jelo
i jedi strpljenje!

Da tijelo može barem izdahnuti!
U zadnji čas donese uvijek podne okrepljenje
i tijelo mora da trpi i stenje
razapeto između dva podneva

O ćuti, jadno tijelo,
zaboravi jelo
i jedi strpljenje!

NAD TRUPOM

Tvoje je tijelo ovdje još, al tvoje usne ćute.
Mi znamo: ti si otišo na neke nijeme pute
sâm, posve sâm,
i nikom od nas ne reče kud ode.

Il možda nikud nisi otišao
iz ovog tijela
i samo prijede među stvari:
zaćuta kao i one i svaki pokret stade
u nepomičnost.

I čemu ovdje plač i tužbe?
Što mogu biti glasi ljudi
kraj ovog vječnog ćutanja i mira?

Zagreb, 1921.

TIJELO I MI

Kroz moje žile teče otrov što ga popih
u nasladama, u noćima pjanim.
I otrov truže. Tijelo trune. Ja živim u lešu.

I tijelo mi se gadi. Može li se kako
odijeliti od tijela, biti čist od tijela?
Tijelo je teret, tuđin, trulost.
Ja bih ga rado ostavio negdje
i utekao od njega, odletio zauvijek u slobodu.

Ovako živim s njim, u njemu. Nerazdjeljiv.
O tko me spoji s ovim tuđinom u jedno?
Tijelo: težina drži me za zemlju
i odvući će me u nju svega, bez ostatka.

Uz krevet mi se mlada žena smije.
Kako bih došo do nje sâm, bez tijela?
Ne mogu iz njega. Ne smijem je da taknem.
Moj dodir, kao dodir smrti, sije svud rasulo.

U snu se razdvojimo. Ipak sam se otkinuo, lebdim
i hoću da poletim, da prhnem -

I probudim se: ležim u svom lešu.

PRAZNO NEBO

Nebo je već dugo praznina
bez Boga i serafina,
beskrajna pustinja siva
kroz koju kadšto aeroplan, grdna tica, pliva,

Ne lete više duše gore ko laste.
Čovjek u zemlju legne i sav se raspe.
K Bogu izgubismo pute.
Pjesnici stoje pred ništavilom, i ćute.

NAĐENI BOG

Ne traži Boga mišlju; u praznini
u kojoj se miso, tamna sjenka, gubi
Uza te Bog je, uvijek u blizini
U stvarima oko tebe, u zvuku i muku

Bog ti je uvijek najbliži od svega
Diraš ga rukom, gledaš ga u boji neba
Bog ti se smiješi iz jednog dragog lica
i plaši te iz svake stvari: nema tajne

Ne pružaj miso u praznu daljinu
Uza te Bog je. Otvori sva čula:
na tebe svjetlost s ljetnog neba pljušti

Bog oko tebe sja treperi miriše i šušti

SVIRAČ ili PREOBRAŽENJE GLASOVA

Tijelo mu bije rukama o klavir

To je akrobat što svom snagom kroti
pred sobom zvjerku koja kriči i ciči
i urliče i riče i srvana ječi

Ne, to sad nije zvjerka, to sad čovjek ječi
i muca i bunca ostavši bez riječi
pred nečim što ćuti

To sad ćuti ćuti
I sada iz dubljina glasovi se dignu
visoko. Molitva je. Raspjevanih grla
manastir cijeli ispred Boga kleči

I sada zvone zvona. (Moram sklopit oči)
Pred zvonjavom se otvaraju širine
ko ispred svjetla

U prostoru prazne
tornjevi dižu glase nedostižnom Bogu

KONAC KRALJEVA

*Je vivais a l' époque où finissaient les rois
Tour à tour ils mouraient silencieux et tristes*

Guillaume Apollinaire

Buknuše svuda svijetom bijesne bune
Kraljima s glava popadoše krune
I ne oču se nitko s neba. Ne javi se znamen
Bog ne pretvori buntovnike u kamen

I ne oču se nitko s neba. Boga više nema

Na cijeloj zemlji zavijek moć kraljeva presta
U zemlji tek se nađe za njih mjesta

Bez gospodara dvori. Nitko ih ne mete
Na prijestoljima podvornici puše cigarete

POSTHUMA (1925.-1960.)

SMRTNO SUNCE

Odavno mi se tijelo krije
od sunca, moje pogibije
Životvorno sunce
mene bonika plaši smakom
Dođem li poda nj, u istom trenu
oborit će me jednom zrakom
Past ću bez krika na moju sjenu.

VRAĆANJE SUNCU

Evo me svega svlada težina
Ko potege s nategom, jedva pomaknem ude
Evo me svega svlada vrućina
Ohladit bi me mogla samo hladna zemlja.

I glas mi usahnu u grlu suhom
Nikad ga više neću čuti svojim uhom.

Zanavijek pustih težini trup i trudne mi ude
Usijanim tijelom grijem oko sebe uzduh
žestinom jula

Bez glasa gorim, u tjeskobi
Vraćam suncu sve što od njega dobih.

SMRT

I smrt će biti sasma nešto ljudsko
Na ležaju se tijelo s nečim nevidljivim rve
i hropti
i smalaksava i stenje
i onda stane.
Ko kad mašina stane. I stoji. Ni makac.

I ljudi u to što se zbilo gledaju ko u neki
svršen poso
i podižu se kao kad se podižu od stola
i sluškinje se uprav tad najviše uzrade

Mati će živinski kriknuti
otac začutati
i buljiti nijemo cijelog dana.

MENE BOLI

Lijepo je tako: sunce sije
I čujem žubor plave vode.
Daleko - Bog bi znao kuda -
Oblačci bijeli laki brode.

U vinogradu cvrkut ševa.
Oh, čini mi se da se ljube,
I ljubavne im riječi mile
Uz šum se vjetra tiho gube.

Kraj vinograda žito modro
Sve svija glavu nježnu, sitnu,
A kroza nj netko stupa, šeta
U ruci držeć granu kitnu.

O, dođi amo! utješi me,
Ti lijepa djevo, nimfo, što li?
Oh, ja sam samac na tvom svijetu
I mene jako, jako boli!

24. maja 1915.

CHANSON

U tvojem vrtu malenom
Hladnik ubavi
O, kako vonja proljećem,
Moja ljubavi.

U tvojem vrtu naranče -
Stabla tanana.
Pod njima ori s gitare
Pjesma sanana.

Čuj, noć svud miri - miriše,
Laka - lagana.
Il moja duša uzdiše,
draga - dragana.

Ja sjen ću tvoju luđački
svu noć ljubiti,
Al, jutrom ćeš se sa suncem
Ti - izgubiti.

U tvojem vrtu malenom
Hladnik ubavi.
Oh, nikad više - nikada,
Moja ljubavi.

1916.

SEVDALINKE

U kafanicama starog našeg grada
Mlade i snažne lole provode svu zimu,
Tu se slađe živi. I tko mnogo strada,
Zaboravlja na sve u duhanskom dimu.

Pa dok se ibrici redaju niz stole,
I crne se kave dime i čudno dišu,
Jakim glasom mlade popijevaju lole.
Strasno tijelom kreću. Kose im se njišu.

Bože, kako naše pjesme skladno zvone -
Sevdalinke tužne i bone i monotone;
U njima je tuga zime i smijeh ljeta,
Jeka naših brda, našeg vjetra glasi.
Kad u akšam dan se iza kuća gasi,
I s munara hodže gradu žalost jave,
Tako lijepo bude: pomole se glave
Razdraganih bula na pendžere stare;
Turci na sokaku zastanu i šute
S dostojanstvom mirnim. Svatko sluša i sluša.
I sve jače i jače tuguju munare.
I sve slađe plovi niz sokake žute
Sevdalinkâ pjev ko odjek naših duša.

NIKAD VIŠE...

U tvojem vrtu malome
Hladnik ubavi.
O, kako vonja proljećem,
Moja ljubavi.

U tvojem vrtu naranče
Stabla tanana.
Pod njima zvoni s gitare
Pjesma sanana.

Čuj, noć svud miri - miriše
Laka - lagana,
Il moja duša uzdiše,
Draga dragana.

Tu ću te pokraj naranča
Svu noć ljubiti.
Ti ćeš se onda sa suncem
Ah - izgubiti.

U tvojem vrtu malome
Hladnik ubavi.
O, nikad više, nikada,
Moja ljubavi...

INNOCENTIA

Fanny ljubice voli
I klavir i park i tišinu,
Fanny se često moli
U crkvi Božjemu Sinu.

Ne zna za plač i boli,
Ne nalazi boga u vinu,
Mute je kipovi goli
U starom i tihom žardinu.

- Ti proljeće si, posmijeh ruža bijelih
I duša sjetnih mirisa sred vrta
I kći Madone, sanja mladog boga.

- Ja prokletnik, lica svelih,
Oko tvog dvora bludim poput hrta
I pogleda me strah tvog svetačkoga.

PLAVOKOSI SUTON

Nad trećim brdom u visini
 Nebo ko zastor plavi.
Nad bijeli zvonik u daljini
 Bijeli se oblak savi.

Zvoni. To dragog Krista slave
 Anđeli u oblaku.
Dolazi suton, kose plave -
 Sluti se po koraku.

Oblaci gore kao vatre.
 Tio. Boje se gase.
Žita su glave svila - snatre.
 Tio. Frule se glase.

Posljednji zvuci. K nebu lete
 Poput modrih leptira.
- U oku tvome vidim, dijete,
 Pejsaž večernjeg mira.

SUNCE DJETINJSTVA

Put u dolinu

U zoru i blijedo plavkasto svanuće
Idem u dolinu s brda. Klepke zvone.
Iza crkvenoga krsta i župne kuće
Mjesec kao zlatna vaza teško tone.

Niz vijugavi puteljak sa mnom slazi
Miris neba, brda, stabala i voda;
Tako mi je lijepo, tako ljupko i ko da
Kosa ranog jutra licem mi se mazi.

Na raspuću pokraj starog vinograda
Sretnem sunce: zvonik pjeva iz daljine;
Svirka vjetra kao ritam jutra mlada
Prođe pored mene i kroz loze zGINE.

Sela eno. Bijeli slap u suncu blista.
Domovi uz bašče smokava se vide.
Primičem se cesti: u susret mi ide
Šumor starog mlina i pojutarja čista.

Jesen u polju

Popodne, kad su svijetli i ko od srebra dani
Nas dvoje šetnja vodi u polje niz staze,
A prati pas nas mali i naš smijeh pjani,
Dok prpošno po sagu od trave noge gaze.

Nad cijelim poljem stoji visoko tišina,
Tek vjetrić svilen kadšto proleti kraj glave
I dirnuv kosu ode u daljine plave,
A sunce pada i pada nečujno s visina.

I svuda jesen, topla jesen našeg kraja:
Zrak diše slatko dahom venenja i zrenja;
Na vrbama je lišće svelo zlatna sjaja.
Čuj, šumor grada blizog... nadno njiva jenja.

Uz osamljene kuće povrće i cvijeće
Već žuti, Bože dragi... Koja žena gleda
Kroz prozor čudno nas i naša lica blijeda,
Dok s krova golub pitom u susret nam slijeće.

Mi idemo polako... vrh nas nebom plove
Fantastično i žuto odjevene bule.
Kraj puta starac neki puši iz male lule
I tanko slabim glasom svoje krave zove.

Pa onda, kada sunce iza vrba stane,
Mi vraćamo se opet niz puteljke znane
I pred kućom još jednom okrenemo glave
Na žute šume i na horizonte plave.

I veseli smo silno - duša slatko trne -
Jer znamo: u sobi nas stara majka čeka,
Da izljubi nam lice i kosu i oči crne
I ponudi nam dvije čaše bijelog mlijeka.

SEBI

I.

Ti hoćeš da živiš?

O u što se uzdaš i nadaš?

Ljudstvo je postalo društvo a život, pad,
prodaje i poniženje

Ti si se sklonio tu u stradanje i stojiš
izgubljen

O dokle ćeš ostati tako

u borbi sa sumnjom koja te svakog svanuća čeka:
bi li se izmučen smirio zavijek u smrti
ili bi pošao natrag i stisnuo se u kut
između poniženja i stida?

II.

O ovaj život u kojem je sreća
od ljudi s kojim negda dijelih dane zauvijek se rastati
i još veća
sa svima ostalima nikad se ne sastati!

O ovaj rastanak, da nikad ne znam
da opet ne će doći sastanak!

Jer ova lica ne će da me puste, da se smire
na rubu moga sna i moje samoće
Unutra nepozvana vire, žmire,
ušuljaju se i po cijelom prostoru se moje svijesti šire

O kad bi samo kakav kutić osto
neispunjen od tog života u momu životu!

III.

Mi mučimo se dnevno radom i gladom
i hranimo se strepnjom i nadom.

I mnoga bolest već je na nas pala,
al još smo živi, poslije sviju zala.

Bog nikad kod nas nije došao za gosta,
mi sami smo i sebi dosta.

Kad nad nama se teške tame zgusnu,
mi nalazimo spas u ljubavi i u snu.

Tek kadšto kad se spomenemo sebe, izmučenih jedom,
nad samim sobom bismo zaplakali kradom.

MOJ KRAJ

I. Mir

Žuta žita šumore od zrelosti:
Teško klasje svija glave pjane
Vrućine i ljeta. Cesta, sva u bijelosti,
Žuri... tek pred horizontom stane.

Ukočeno stoje makovi.
Zrak treperi ritmom teška ćutanja.
Gdje su vjetri, ljubavnici lutanja?
Mirno. Sada slaze plavi trakovi.

Na jasenu cvrčak ko poludio
Srce suncu sanljivo zagudio.
Dremljivo je; nigdje sela il kuće:
Krajem pada s neba podne vruće

APRILSKO SNATRENJE U DUBRAVI

Pobjegoh iz crna i meni tuđa grada
U dubrave, gizdave i pune hlada,
Da pod jelom vitom uz mirise jedre
Nadem opet prošli život i časove vedre...
I evo snatrim na frulu tananu i malu
I dozivljam lake nimfe ko za šalu.
Nema nimfa, nema; u šumu se skrile,
Pa - možda - satire ljube srećne i čile;
Nema nimfa, samo nad šumskom čistinom
Žute se leptiri u suncu, što vrućinom
Umara tratinu i lišće i cvijeće -
Lijeće žuti roj leptira, zrakom, lijeće
I ja bih tako slatko usnuo ko dijete,
Puno snova o leptirima što lete,
Da između lišća i iza šipraga
Ne nazreh znano lice i dva oka draga:
Dokralo se - eto - zlato moje za mnom
Poljskim stazam i gajem i šumom tamnom,
pa ljepša nosi meni - moja nimfa i vila:
Sav sjaj i čar i gizdu procvjetalih aprila.

POLJEM SE SMIRUJU ŽITA

Poljem se smiruju žita -
Ne teku u nebo više.
U žitu gnijezda skrita
Umukla, da bude tiše;
Jer lete oblaci sada
Visoki, brzi i smjeli
I kako plove, pada
Sa brda zvonik bijeli,
I plove niz plave drume
- To bulâ povorka hodi -
Sjene im strašne u vodi
Poput nejasne šume.
Putuju niz plave drume
I tonu za crne hume

Poslije, mrtve su stvari,
Sve je bez glasa i kretnje.

TUŽALJKA

Iz moga svijeta, gdje si bila čudo,
ti zauvijek odlaziš. O što će
od moga čuda ostati u svijetu drugih ljudi?

O zašto, moje čudo, rasti ćeš se sa mnom
i biti nekom samo žena?

Što možeš biti ti na zemlji, zvijezdo moga neba?

BOG MOGA DJETINJSTVA

(Odlomak: Posvudnost)

On bješe svuda i u svakom času
u prostoru, u vremenu

Ja živjeh u njem
i nikad nikud ne mogah izići
iz njega, izvan njega

Ni samom mišlju ne mogah mu na kraj stići:
dokle god je miso dopirala, on je bio
uvijek dalje, dublje
bez kraja na svakoj strani.

PJESMA JEDNOJ SELJAKINJI

Ljepoto koju vječna igra stvaranja
u svijet rodi!
Ti slijepci koji mogu da kraj tebe
u svagdašnjost ukopaju sebe!

Zar i ti
ko i sve druge siromašne duše
sa svojom dušom prolaziš kraj sebe
bez slutnje?

O koliko bezmjerno gubljenje
to mimoilaženje!

Da barem možeš sama uživati sebe:
začu/đena tvoja duša u gledanju tebe
zanije/mljuje pred tobom!¹

O tvoja je ljepota ko ljepota sunca
što skliže nebom crveno i divlje
bez slutnje za se
i za oči ljudi što sa zemlje put mu prate u visinama

U koji kraj će jednom ta ljepota tvoja zaći?

*Rukopis je oštećen; riječi po sjećanju nadopunio Šimićev mladi brat,
Stanislav Šimić, književni kritičar i pjesnik.*

NEMOĆ PJESNIKA

Pjesnici nekad nadahnuti vjerom
pjevahu ljudima o onomu kraju
u koji čovjek prijeđe kad ostavi tijelo

Danas se svakom fantazija slomi
na rubu ovog svijeta.

Dalje je ništavilo
pred kojim pjesnik stoji nemoćan i nijem

TEŽA

Kad stupaš tijelo ti je tica u zaletu
Iz zemlje sila teže ne da ti da prhneš

Korak ti je igra nogu među težom i lakoćom

Korak ti je pjesma tijela koju slušam iza tebe
zamamljen i prateći te kao dijete svirku

Dokle će me odmamiti ova pjesma tvoga tijela?

Htio bih te da privučem k sebi kao zemlja

ZEMLJA

Toliko stoljeća su narodi u nebo vjerovali
i ovaj svijet im bješe kratko boravište
iza kojeg ih vječni život čeka

Toliko stoljeća su narodi u nebo odlazili
Seoba milijuna s onu stranu zvijezda
Ko ptice duše su se dizale sa zemlje
u vječnost

Životinje i biljke samo
ostajahu s kamenjem na zemlji
zauvijek

Al vjere poumriješe sve jedna za drugom
i saznadosmo: nema neba
ni uzdignuća ni uzleta ni uskrsnuća
i svaki uzlet opet svršava na zemlji

Na zemlji nam je ostati zauvijek
Životinje i biljke naša su rodbina
I kamen samo naš najdalji brat

U smrti svi se izjednačujemo

PJESMA JEDNOM BRIJEGU

Taj brijeg, na kojem često miruje moj pogled
dok sjedim sam u sobi! Pust je: tu ne raste ništa

Tek kamenje se golo plavi.

Mi gledamo se nijemo. Brijeg i čovjek.
Ja nikad neću znati gdje se
sastaje naš različiti smiso

Pod brijegom voda teče. I ljudi se muče radom.
Brijeg stoji, plav i visok, susjed neba.

U noći ga ne vidim. Svi smo duboko u noći
Al znam: on je tu! Ko ćutanje je težak.

Mi rastat ćemo se tudi jedan drugom.
Ja umrijet ću. Brijeg se neće maći,
ta plava skamenjena vječnost

S NAŠIH NJIVA

S naših njiva struji miris žita zrela,
Što se nepregledno sjaje poput zlata -
A priča se širi od vlata do vlata
Kako nekoć tuda tekla krvca vrela!

S naših njiva bruji mladog momka frula,
Što na stijeni sjedi, u daljinu motri,
Ne će l' gdjegod Sreću srca svog da smotri,
Svira - ne bi l' glas mu vruće duše čula.

S naših njiva zveči zveket praporaca
i muk otegnuti ugojenog vola,
Dok uza nj ko vila djevojka koraca.

S naših njiva ječi pjesma naših ljudi,
Pjesma, što u duši jek slobode budi,
Pjesma, vijek što ori širom brijega, dola.

NOSTALGIJA

Noćas šuti bašča bešćutno i nijemo:
Zamukla je ona pjesma tuge puna,
Što je svako veče orila se tamo
Kraj bokora ruža, s tankih plačnih struna.

Mir. Na cesti dolje ko da sjene plešu.
Šapat mek se čuje odnekud iz kuta.
Zatim sve je tiho. Prelijeva se zlatno
Staza posred svjetla mjesečeva žuta.

I ja šutim ovdje kraj pendžera svoga:
I dok uštap s neba sije jako - jako,
U dušu mi silazi nostalgija sveta,
I ja bih bez riječi u noć dugo plako.

(U Vinkovcima, 25. VI. 1914.)

LJETNI NOCTURNO

Plav je suton pao našim krajem.
Gore zvijezde... Vrane nekud bježe.
Plaho dišu baščom ruže svježe,
 Za sunčanim plaču sjajem.

A s dalekih uzoranih njiva
Bliži Noć se brzo poput sjene.
Mriju ruže... Lišće ko da vene
 Pod pokrovom plašta siva.

Hiti Noć... a dolje na bunaru
Mek se šapat dviju duša čuje
 I sve tiše - tiše biva.

Sinu mjesec. Noćnome u čaru
Brda, stabla, vode šapću, bruje:
 Noćas nam se slatko sniva!

POD LJETNIM SUNCEM

Idem uskim drumom. U vrtu kraj puta
Svijaju se grane šipka, pa se smiju
Rujni, lijepi šipci. Između njih luta
Mali drobni carić... I sve jače griju

Traci žarkog sunca vrtove i njive.
Sav se lazur cakli kao bistro more,
U daljini vidiš gavranove sive
I modrinom nekom pokrivena gore.

Idem uskim drumom. Nigdje nikog nema,
Samo cura neka s kitom poljskog cvijeća
Stala je do puta. Rumeno posvema

Njeno mlado lice tajnim plamom gori,
A usne se smiješe smiješkom pramaljeća
I smiješkom šipka, što u vrtu zori.

(Mostar, 1914.)

STRAH

U parku je glazba. Pjano je veselje
Razastrlo svoja namamita krila.
Sve izgara, mrije od strasti i želje;
Djevojčice vitke šecu poput vila.
Sjaji se odijelo od snijega bjelje.
Smješkaju se usne. Šušti meka svila.
Dok miriše cvijeće i opaja grudi,
Od strasnoga vonja duša da poludi.

- Dođi, dođi!... sjena javi mi se neka,
Pa se opet sakri među mnoštvo tamo.
Ne, ja ne smijem doći. Crna Žena čeka
na vratima parka, pa se smješka samo,
kada tkogod uđe. Njena halja meka
Mene straši jako. I kad glednu amo
Njene svijetle oči, moje srce trne.
Ne, ja ne smijem doći! Strah me Žene crne...

CHANSON TRISTE

(Mojoj majci)

Pitali su mene, kad sam bio dijete,
Zašto vijek sam tužan i lica blijeda,
Zašto moje oči u daljinu lete,
Kad na naša plava brda suton sjeda.
Pitali su mene, a ja nijem sam stao,
Ni riječi nisam prozboriti znao.

Pitali su mene, al sad više nitko
Nit me išta pita, nit pogleda na me.
Ja sam tom životu i samoći sviko,
Samac suze ronim i jecam sred tame.
Samo negdje ima stara žena neka,
Što na sina sveder izgubljenog čeka.

(Vinkovci, 2. I. 1915.)

BILO JE NEKOĆ

Bilo je nešto lijepo pa prošlo,
- Il tek je sanja to bila -
Ljepše od zvijezda, ljepše od ruža
I smiješka planinskih vila.

Bile su noći mjesečne, lijepe,
I pune radosti vrele.
Bile su bašče mirisa pune,
I ruže cvale su bijele.

Bilo je smijeha, pogleda dugih,
Što sve no izreći znaju,
Bilo je sreće, uzdaha sjetnih,
I himnâ čarobnom maju.

Bila je duša prepuna sunca
I plamne čežnje, što sine
Katkad ko nebom krijesnica sjajna
Pa onda umre i zgine.

Bilo je nekoć. Mrak je sad svuda
I bol, što pali i peče.
Bila je sanja, bila je priča
U jedno najljepše veče.

RUKOVANJE

Čovjek čovjeku prilazi i oni se rukuju
Ovaj stisak ruke osto je ko znamen
nagona što je nekad privlačio ljude
da jedan drugom stisne ruku
U stiskaju bješe ljubav, prijateljstvo, plamen

Kako mi je čudan danas ovaj stisak ruku,
davno mrtvog nagona još samo znamen
Čovječje su ruke bez duše ko kamen

Kako su mi zagonetne ove nijeme kretnje,
nečeg davno mrtvog preostali znamen.

[U MOM JE TIJELU VRIJEME I POLAKO ME SLABI...]

U mom je tijelu vrijeme i polako me slabi
i tijelo biva suhlje, oči dublje, uši gluhlje.
Ja slušam al ne čujem: vrijeme nema glasa
i bezglasno me biva manje svakog časa.

Zaludu bi mi bilo zaustaviti sve ure
što na sve strane jednako se žure.
U mom je tijelu vrijeme i mene biva manje

SAN

Nebo je crno, od metala, peć što sije
i grije zrak i zemlju. Pretežak je tlak
na gradu, koji mučno diše i bdi je
i ne može da usne, jer san ni došo nije.
Ja čujem svuda glase ljudi. Ulice su žive
i nemirne. I mnoga kola ispod moga prozora prolete
i prenesu ljude k bludnicama.
U kuhinjama drže sijelo služavke
i glas im je i govor ko u gatalica;
sve što je bilo i što će biti znaju
i hihoću i štiplju se i grizu i plaću
i onda nešto žvaću.
U postelji se neki ljudi što su legli u polusnu muče
i tlape i u tlapnji s ove zemlje skaću
na zvijezde koje im se ispod nogu gase -
pa im u praznom zraku trupla vise.
Pjevačko društvo što je bezbroj puta
i opet otpočetka otpočelo pjesmu,
umuče. Zasvjetluca nebom munja, bez groma, i gradom
zadreča suhim grlom dojenčad,
i kućama se oču očajnički bat.
Iz postelja poskakaše ljudi. Mrak i metež. Vrve
i dave se hropte mru u gungulama
ispred vrata.
A vani ulica je krik i noć se k nebu dimi
i ne vidi se ništa. Nikad više ne će biti dana.
Satana je potpalio zemlju sa svih strana.

[TI, KOJU ZA ME RODI...]

Ti, koju za me rodi
tek moja tamna
u mojoj duši tuđom riječi probudena
slutnja!

Zar ti da sebe, dar nebesa, dijeliš
tek među slijepce, sirotane?

Sunce
u noći mojih bdijenja
sadi
u otvoreni bezdan moje ljubavi!

[ČASOVI SVE GLASNIJE ZVUČE...]

Časovi sve glasnije zvuče padajući u prošlost
Vino naš posljednji pratilac šumori jače na usnama je slade
Prva sjena blize noći pada k nama
Naša su lica tamnija i naše riječi zvuče tiše

Što bješe? Svijeća svijetli slabije
Naše pojave bivaju nejasnije i naše riječi,
mada sve glasnije i glasnije
govorimo, zvuče muklije
nerazumljivije.
Mi se jedva vidimo, mi se jedva čujemo
Noć raste gušća i gušća
oko nas.

NEKOLIKO MLADIĆA

O tko bi mogo ispjevati
pjesmu mladića našeg vremena

Mladića što su ostavili zauvijek
svoj dom i roditelje, braću, prijatelje
i njihova božanstva -
i ostali sami
da u samoći traže novog boga

Po pustim sobama i nepoznati jedan drugom
mladića nekoliko živi razasuto širom svijeta
i muče se bez prekida i svako veče
očajavaju
i svakog se jutra s novom nadom prenu

Ne nema više pomirenja
sa svime s čim su jednom raskinuli
U sobama sirotinjskim i pustim
budućnost svijetu stvara nekoliko neznanih mladića

Mladići čije ruke trepte od čeznuća i kao da bi htjele
da tu budućnost odmah snesu na zemlju ko nebo.

[MEĐU TOLIKIM MNOŠTVOM LICA...]

Među tolikim mnoštvom lica, što moj pogled
odbijaju i plaše, straše - prikaze u danu -,
odjednom tvoje lice. Posmijeh što me čeka
na koncu moga mučnog, mračnog traženja!

O ćuti tako vječnost cijelu pokraj mene,
osmijehuj se i ćuti tako. Mene pusti
da šetam dugo kroz tvoj život
i kroz čudo ovog susreta.

[U USKIM ULICAMA...]

U uskim ulicama opijao sam se jutros mirisima kruha
i pratio po cijelom gradu muziku svirača
i išao za jednom ženom čije lice bješe -

I onda sam u podne legao u sjenu šume

Otići ću preko svijeta, preko mora, umiješat se u gomile

I pisat ću duga pisma kao pjesnik
na najljepše ime žene koje nema
To je moja draga

I u pjanstvu o ponoći plesat ću pred krčmama što šume
i urliču glasovima nepoznatih ljudi
i slat ću poljupce zvijezdama na dalekom nebu.

Izići ću na sunčana polja koja gore u ćutanju.

[TO NIJE JAKOV...]

To nije Jakov: to se čovjek na samrti
s nekim nevidljivim hrve

Tajanstveno prijeđe u nepomičnost
i sad je stao. Muk.

Zatvori se od nas neprodirno
bez čula što su bila vrata
iz nas u njega iz njega u nas.
Ko zrake svjetlosti il šumor vjetra o zid
pogledi i tuženje naše biju o njega sada.

Zatvori se, odijeli od nas u svoju među
Tih je i sam ko stvari kojima prijeđe
Zrak ga već počinje da rastvara polako polako
i nakon mjeseci
rasipat će se u prahu po zemlji

[MI SMO SE SRELI NA ZVIJEZDI...]

Mi smo se sreli na zvijezdi što se zove Zemlja. Naš put kroz vrijeme u ovaj čas (čas svijetli kao cilj) stoji za nama dalek, gotovo beskrajan, da smo već zaboravili naš početak odakle smo pošli.

Sada stoji ruka u ruci, pogled u pogledu. Kroz naše ruke i kroz naše poglede zagrlile su se naše duše.

O kad se opet rastanemo i pođemo na naše tamne puteve kroz beskraj, na kojoj ćemo se opet sresti zvijezdi?

I hoće li pri novom susretu opet naše duše zadrhtati u tamnom sjećanju da bijasmo nekada ljudi koji su se ljubili na nekoj zvijezdi što se zove Zemlja?

[IPAK JEDANPUT EVO SE NAĐOH...]

Ipak jedanput evo se nađoh
izvan tih tužnih kuća
tamnice, bolnice, ludnice

Ipak jedanput evo me vani
(Ovo je Vani ne više Unutra)

Idem. Preda mnom sve je otvoreno
Tek zašto mi se čini da ću odjedanput
pred sobom naći vrata da mi put zasmetu
Ne! sve je otvoreno bezgranično beskrajno

Izgubit ću se u ovom beskraju
Ja ne znam bih li kričo od radosti
ili od straha pred ovom prazninom

Kuda da pođem?
Zar da se javim među svoje
ko sablast?
il ko sramota među stare znance

Gdjegod se javim, nastane tišina
u društvu ljudi.
Pogledaju me kradom
i nešto prošapću i opet začute

Ja sam ko neki nosilac tišine
i ćutanja
S ljudima mi više nema života

Tek mi je ostalo da se družim s kamenjem
Kamenje ne zna da se stidi
i može da ćuti sa mnom i da se ne miče.

Ili bih možda trebao poći u neku najdalju zemlju
Može li čovjek da strese prah jedne zemlje s pete
i stupa kao novorođen drumom jednog jutra
kroz neku sasvim stranu zemlju?

Oh, sunce što u ovoj zemlji sja nada mnom
znam: sjat će svugdje tako, pratit će me svuda kao oko
Ej, tko bi znao neko mjesto na ovom svijetu
gdje ne sja ovo sunce!

Uviđam: poslušat ću jednom glasu
Čemu snujem, čemu da nekud putujem?
Izabrat ću, izabrat ću
najkraći onaj put
što svakog vodi u onu najdalju zemlju

[MI SASTASMO SE ONDA DOK JA JOŠ BIJAH DJEČAK...]

Mi sastasmo se onda dok ja još bijah dječak
Ja već onda vidjeh da ti bješe žao
na tvojem licu, ružnom od patnje i bijede,
- ma da bijasmo vršnjaci, moje lice bješe
čisto i lijepo, kosa sjala u suncu ko zlato.

Al ne znam: morah biti s tobom, slušah tvoje riječi
i jednog dana ne mogoh se više vratiti
k svojoj igri
i moju bol ne mogaše ko prije više utješiti
moja majka,
ja imam tvoje misli, bijah u tvom svijetu.

Ti izmijeni me sasvim,
moj bol bijaše sad jači od utjehe moje majke.

Ja morah poći tvojom stazom
i postah pisac.
A da ne bude kakve sumnje
ja izdah prije svoju knjigu. Morao sam. Jer
previše je da ja za tvoj hator
budem literarni plagijator?!

I zbilja poslije rekoše svi ljudi
da ti si pokro mene; ja sam vidjeh da je
nešto tako; jer nije moguće da toliko ljudi
krivo sudi.

I da me ne priječi prošlost na mom putu,
oslobodih je se u svoje novo djelo,
osvijetlih jednog varalicu i podlaca.

Sve nije istina doduše, što o tebi napisah,
al sam mi govoraše da se zbiljnost
ne prenosi točno u pjesmu
i da od čovjeka treba načiniti tip!

1921.

ŽIVOT NEKIH ŽENA

Drúge života, tko se od nas spominje
još onih dana našeg djevovanja
kad skupa s našim tijelom rastaše
neodoljiva i živa želja: živjeti!
O drúge, tko se od nas spominje
još onih noći u kojima gorismo
u groznicama, mrući za težinom
mladićskih tijela koje danju vidasmo
O tko se sjeća, tko se spominje
još one noći u kojoj se po prvi put dadosmo
oh, dadosmo, oh, dadosmo... sa žudnjom
da više od nas ne ostane ništa

Mi poslije toga malo plakasmo
al opet se polako utješismo
i nikad više stoga ne zaplakasmo
o, nikad više!

Otađ naš život tecijaše kao melodija
I otađ se mlade kurvasmo
po kućama, parkovima, šumama i livadama,
po svim hotelima, po zakutcima grada,
i mjestima čije ime veli da se stidom
a gdje je mjesto gdje se mi ne skrivasmo
i davasmo u noći i u danu?

O kako smo se divlje smijale
O tko se ko mi ikad tako smijao!
U svom životu tko se tako ko mi smijao!?
I plesasmo, plesasmo, plesasmo
i cijelu preplesasmo zemlju
i plesasmo dalje van zemlje
jednako svima visinama
i plesasmo plesasmo plesasmo
bez stanke bez kraja bez konca

Dok jednog jutra - sjedasmo u vrtu baš u jednom društvu -
ne baci k nama bolnica svoj teški sjen
i u taj tren
nas svlada neizmjeran strah
i muk

Nitko ne mogaše reći riječ
dok odjedamput Ana ne zarida u beskrajn plač
i mi sve s njome!

A tko je ikad tako plakao na zemlji
ko Ana što je tada plakala
i mi sve s njome!

Ko Ana i mi sve smo - svakoj dođe vrijeme - kroz bolnice prošle
i opet se smijale i opet plakale
i plesale i pile i često umirale

O, mnogu od nas zauvijek uze bolnica i Bog
al tko da misli na Boga i bolnicu!

Tek zašto često sanjam da stojim pred ogledalom
i dok se gledam ne mogu da zaustavim suza
ne mogu nikako da zaustavim suza.

[JA IMAH 16 LJETA KAD ME MATI UDA...]

Ja imah 16 ljeta kad me mati uda
i otad živim u brak zatvorena
jer ja sam za to rođena, jer ja sam žena

I otad moram da ga čekam svake noći
u postelji iz koje izići mi ne da
ni on ni svijet ni zakoni ni Bog,
ja moram da ga čekam svake noći kad će doći
i uzeti po običaju svoj užitak.

Da, meni je da pod njim ležim
jer kuda iz tog mi života,
i kuda mogu odavle da bježim
kad van mi ne daju
svi: i roditelji i svijet i Bog žele
da živim u brak zatvorena.
Jer ja sam za to rođena, jer ja sam žena

1922.

[VEĆ 20 GODINA JE MRTVA...]

Već 20 godina je mrtva. (Njemu sad je 46)
I svaki dan ujutro i naveče
ide na njen grob da zapali svijeće
(U suncu plamen svijeća je nevidljiv)

U sobi koja njena nekoć bješe
stoji mali oltar. U crnom okviru njena slika.
Tu svaki dan je svježije cvijeće

Popodne (u 6 sati) dođe njegova sadašnja ljubav
Već dvadeset godina je tako. I još više.
To jest mnogo prije onog časa kad je ona
na pod se srušila mrtva radi ove.

Ova dođe i na oltar stavi cvijeće
i sjedne. Tako njih dvoje se šeće
kroz prošlost svoje ljubavi, za koju nisu više njina tijela.

U 7 sati oprost. Ona ode. On se na grob sprema.
Kad se vrati, već je i večera. Poslije dugo u noć čita.
Onda svjetlo utrne i sjedne za jedan okrugao stolić u tami
I zove nju. I ona se javlja
udarcima drvene noge na stoliću.

U stvarima, u zidu,
nešto sve do ujutro šuška.

1922.

BEZ LJUBAVI

Jedno u drugom gledamo ružnoću
daljine svijeta malene su da nas rastave
Osjećam te blizu već radi tog što jesi

i opet
tolika žudnja za ljubavi
i sjedinjenjem kao nekad

Prošla je ljubav (kako to već biva)
To i mi znamo sada

Netko se umiješao
i netko nas steže, vuče
i mi se bespomoćno upinjemo
da se vratimo i nepovratno

Mi smo bez ljubavi
i zalud želje nemoćne i kratke

1921.

ŽENE

Ja sam vidio pune dvorane žena na svečanostima.

Ja sam vidio onu rusku seljanku u slavonskom selu tako lijepu da sam bezbroj puta pokušao uhvatiti u riječi svoje pjesme tu ljepotu; ali ta je ljepota uvijek ostajala izvan mojih riječi, neuhvatljiva kao svjetlost.

Ja sam vidio žena kojima se pod igrom svjetlosti otkrivaše neprekidno nova ljepota lica i koje su, stojeći, bile lijepe kao skulptura, i pomičući se stvarahu neprekidno nove skulpture.

Ja sam vidio žena u Hercegovini, koje su svoja jaka tijela pokrivala tvrdom tkaninom i sagibale se žanjući na poljima, ljeti, u suncu i u podne se umorne polegle u sjene, dišući naporno pod teškim svjetlom ljeta i miješajući miris svog znoja s mirisom žita.

Ja sam vidio žena koje su ležale na žutom žalu obala, zagasita tijela.

Ja sam vidio bezbroj žena na slikama i fotografijama; u ilustriranim listovima i na uglovima ulica; jahačica što prolete trkom i zamaknu ko u kinematografu; Ruskinja blijedih od sjevernog sunca i usana crvenih, kao da su taj čas prorezane.

Unidu na oči, zaboje u srcu.

MARIJA ODLAZI NA LJETOVANJE

Između mene i mora, znadoh koga će izabrati.

Ni jednu riječ odvrćanja nisam izustio, i samo je gledah u ove posljednje dane. More bivaše sve bliže, ona sve nestrpljivija i radosnija.

Na postaji, u zagrljaju, njeno mi tijelo bješe tuđe, jer osjećah da su sve njezine misli na moru; kao da ogrlih stablo, čije se rascvjetane grane raširile visoko nada mnom u svjetlosti. I kad je pustih iz svojih ruku, zamahnu sobom onako kako se običava bacati u valove.

U krik vlaka pri rastanku kriknu moje srce. Ostah opet sam.

LJUBAV SIROMAHA

I.

Mi hranimo našu ljubav našom krvi
U svijetu koji za nas zatvoren je
ni jedan put ne vodi od nas tamo i sva su vrata zaključana,
naš svijet smo mi; moj svijet svršava na rubu tvoga,
tvoj svijet na rubu moga tijela

Mi nemamo ništa do li jedno drugo
Nas dvoje uživa svijet jedno u drugomu
i nama ništa nije ostalo do li naša ljubav
Mi hranimo ljubav našom krvi

Kad jednoga dana naša ljubav popije posljednju kap naše krvi
i mi se pogledamo blijedi, hladni, ružni
mi saznat ćemo: ni ljubavi nema
Jer ljubav živi dokle i krv gori
Mi saznat ćemo da je i posljednji plamen našega života
ugasnuo u mrak nekog nama tuđeg,
ničim s nama nesvezanog svijeta.

II.

Dok gorjela je naša krv, dok vezala nas ljubav
mi osjećasmo da smo jedno -
svijet u svijetu

Sad nema ljubavi i mi vidimo
da svijet se naš je raspao na dvoje

Nema više puta od mene do tebe

Zatvorena srca zanaivjeke
i nema vrata da se otvore

Zaludu duša hoće da se digne
na krilima kojih više nema.

PJESMA JEDNOG PRIJATELJA

O što ti sve ne dadoh!
Mog života, moje dušo pól.
Podijelih s tobom muku svog života
i svoje duše bol.

Ako iza lica ljubavi se mržnja skriva
i zavist iza udivjenja,
tomu mene ne smatraj za kriva;
to priroda je zemaljskih stvorenja.

Zar svaki put kad bio si u jadu
ne rekoh ti da u me imaš nadu?
I ako nikad ne pomogoh, zna se:
u ovom svijetu jedva se
čovjek može poskrbiti za se
i dosta je da prijatelju u njegovu jadu
poda nadu.

Još posljedne bih htio da ti dam
da to nemam sam:
da dobiješ od mene
kroz tijelo svoje žene
sifilis

Nek izmiješa se tako naša pobratimska krv
od ljubavi same
da u svom srcu čuvaš spomen na me
sve dokle jednom ne postaneš strv.

DOKONČAVANJE

Naš je život - još nekoliko
časova
i naš je konac tako bliz
da bi ga mogli rukom dohvatiti

Na pragu preko kojega
se ulazi, s onu stranu, u noć za naše sadašnje oči,
okrenut ćemo naše lice
posljednji put i s pogledom
koji ćemo puna zahvalnosti
okrenuti u život
Teški udarac zaboravi
odsjeći će nas od svega
što bijasmo

Časovi sve glasnije zvuče padajući
u prošlost
Vino naš posljedni pratilac šumori jače
na usnama je slade
Prva sjena blize noći pada k nama.
Naša su lica tamnija
i naše riječi zvuče tiše

Šta bješe? Svijeća svijetli slabije
Naše pojave bivaju nejasnije,
i naše riječi, mada sve glasnije i glasnije
govorimo, zvuče muklije
nerazumljivije
Mi se jedva vidimo, mi se jedva čujemo
Noć raste gušća i gušća
oko nas.

ČAMAC

Noćna tišina svud se krili
I prepun sjete topli mir,
Negdje tek stari klavir cvili
I zrakom luta netopir,
Pa buni sjetu - topli mir.

Srebrenom vodom dolje pliva
Pun mjesečine čamac sam,
Kao da nojca u njem sniva,
Gdje čudan modar gori plam.
Lagacko plovi čamac sam.

Šuteći pokraj žala stojim...
- O, hoće l' ikad natrag doć
Vozeći Sreću?... Ja se bojim
Da čarna će ga zavest noć
I nikad više neće doć...

PRI POLASKU

Čuj! curo mlada moja, kad suton plavi padne
Na zdenac dolje dođi kraj duge njive one,
Gdje miris žita plije i tihi vjetri hladne
I kaplje vode zvone.

Ah, dođi!... na kam hladni da sjednemo ko sjene
I dugo ćemo tamo bez riječi nijemi stati
I čekat ćemo mjesec iz dalji one snene
I njegov pozdrav zlati.

I onda?... riječ jednu tek, dušo, ću ti reći,
Što ljubav svetom čini i meni nadu daje
Da mogu mirno tamo u daleki svijet prijeći,
Gdje drugo sunce sjaje -

Ah - preko oceana, gdje tebe neće biti,
Gdje jecat će mi duša sva izmorena bolom -
Tek načas možda u noć nijemu ja ću sniti,
Gdje s tobom stupam dolom.

Ja ću poći! - Sve će plakat: i babo, majka sijeda,
I dolje njiva naša, i bašča s bijelim glogom,
Al ja ću šutjet nijemo ko zorom nojca blijeda,
Što samo šapne: "Zbogom"! -

SMILJE

O, nemoj bježati mlada, laka djevojko,
Ko poplašeno slavče kroz tih gaj,
Neg podaj tu mi kitu smilja mirisna,
Što darovao ti vedri, divan Maj!...

O daj mi kitu! Njome ću da okitim
Grud mladu moju, što je mori bol,
Što davno nije cvjetnog vonja kušala,
Što mirisnu zaboravila dol!...

O, daj mi kitu! Ona će povratiti
U moju dušu davne, slatke sne,
I onu radost mile, slatke mladosti,
I one svele uspomene sve!...

- Ne, ne smijem dati! Moj je dragi otišo
U dalek kraj da bije ljuti boj,
I dođe l' ikad, to će bit mu lovorje,
A ne dođe li - bolni spomen moj!...

KRVOLOK

Grdni rat već grmi i gruva
Trebalo da se zacrvni svježe ova zemlja siva i suva
Od tutnja tlo se ispod nogu stresa
Svuda skoro bit će mesa!
Već vidim gdje se dolje prvi čovjek (- konj il pas, svejedno -) svija
O kako to prija!

PJESNICI U ŽIVOTU

Stvarati u životu ljudi

Naša je pjesma u pogledu, s kojim se zagledamo
ili samo susretnemo

Mi nosimo pjesmu u pogledu
s kojim susrećemo nepoznata čovjeka
što kraj nas zauvijek mine
il one s kojima se svaki dan vidamo

Mi pružamo pjesmu u osmijehu
dajemo je u riječi
svom bratu, majci, neznancu na cesti.

U čemu od nas nije pjesma kad smo s našom dragom -
pokreti su našega tijela u tom času neprekinuta nijema pjesma
kojoj mirujući osluškujemo jedno pokraj drugoga.

Koja je pjesma kao ona
kad se dvije ruke stisnu?

[SVA SUNCA OVOG LJETA...]

Sva sunca ovog ljeta izgorješe u tvoju kožu i kosu
i sva si zagasita: o kako to mami!
Taj miris mora upijen u put!
I usne koje samo zamamito čute!

Kad sam s tobom životinja sav sam
i udišem te u se, ispijam te u se
i ispijam te u se svu duboko svu
u nasladi se tijelo s tijelom svijeta

Nikada ne će zasititi se žudnje
Ostanem uvijek nemoćan i tužan
I s tvoga vječnog tijela nikad ne ću moći
ispiti zadnji miris mora, ljeta, voćaka što zriju

[KUDA DA POĐEM U OVU PRAZNINU ISPRED SEBE?...]

Kuda da pođem u ovu prazninu ispred sebe?
Da se javim svojim ko sablast
Il ko sramota prijateljima?

Gdjegod se javim među ljude nastane tišina
Pogledaju me kradom
i nešto prošapću
i ćute

Ja sam ko neki nosilac tišine
i ćutanja

Još mi je ostalo da se družim s kamenjem
Kamenje ne zna da se stidi,
kraj mene leži nepomično i ćuti zajedno sa mnom ćuti

Sunce me prati kao oko
Uviđam: treba otići nekud daleko od sunca

Svoje ću tijelo ostaviti ticama
Sebe izgubit u ništavilu.

ZAKONODAVCI

Izmislili su za nas zakon
i vele da Bog tako hoće.
O samo Bog bi mogao znati
koliko u njih ima gluposti a koliko zloće.

Izmislili su zakon da nas muče,
i od naših muka
što im nije korist, to im je užitak.

I nitko ništa reći ne smije
Pjesnici samo slažu pobunu u pjesme.

Pjesnici samo bunu buncaju u pjesme.

MRTVAC

U hrvanju s nekim nevidljivim, odjednom stade u nepomičnost.

Zatvori se ispred nas, od ovog časa bez čula, koja su bila vrata između njega i nas. Zatvori se ispred nas, neprodirno. Naši pogledi i naše tužaljke ne diraju ga više nego kad zrake svjetlosti ili šum vjetra biju o zid.

Ocijeli se od nas u svoje međe. Tih je i sam među nama; i nitko ga ne bi mogao probuditi među nas iz njegove samoće.

Nevidljivo pred našim očima prijede među stvari, između kojih sada leži i s kojima će se izmiješati. Čini nam se po nekom mirisu da ga zrak već počeo polako rastvarati.

Nakon mjeseci, vidjet ćemo ga možda kakvog svijetlog jutra, ne sluteći da je to on, kako se kao plavi dim diže u nebasa.

MI

Tko bi od nas mogo ispjevati pjesmu našega života
i tko bi mogo naći riječi u koje bi taj život stao?

Od djetinjstva već mi trgasm o veze
s roditeljima, s rodom, s domovinom, s Bogom
i ostadosmo posve sami

Najsamiji od svega što živi na zemlji

[JEDANPUT I JA OVAKO RUŽAN KAKO JESAM...]

Jedanput i ja ovako ružan kako jesam
zadobio sam ljubav jedne žene osmijehom na licu
osmijehom u kojem je bilo toliko ljubavi, ah toliko ljubavi
da je i moje ružno lice zasjalo ljepotom u preobraženju.

Jedanput i ja ovako ružan kako jesam
zadobio sam ljubav žene svojim tijelom
što (ugledav je) svom težinom težilo je k njoj i zanišlo se za njom
dajući se

I njezino se lice obasjalo u plamenu buknuću iz srca.

DJECA

Koji je cvijet ko ovo tijelo
procvjetalo pod srcem žena?
Koji je plod ko ovaj što ga
uz krik majke u svijet stave?

Sad sjede djeca pa se maze
To već se javlja ljubav što će
za deset godina da spoji usne blize

MJESECA JANUARA

Zabliještit će mi oči jutrošnja bjelina
i opit će me ovi bistri glasi što ih odsvud čujem
O lice vjetar udari

Niz brijeg
dvanaest se djevojaka sanjka
Vjetar smijeh raznese na sve strane

[VIDJEH NA CESTI DANAS MRTVA PSIĆA...]

Vidjeh na cesti danas mrtva psića
i majku mu kraj njega. Bijednu majku
što bespomoćno obilazi malo truplo
a truplo se ne miče i samo leži

Truplo samo leži i ne miče se
i majka obilazi i u njega gleda
i ne zna što bi

i ne može da ode dalje putem
i stoji pored trupa i spuštene glave gleda ga,
bespomoćna kao svaka majka

SVJETLOST

Što je tako ko svjetlost?
Tako lako, blago, tiho, bistro
Tako svijetlo
Voda je teška, tamna i šumori
Svjetlost pokraj nje laka, tiha, blaga, nijema
uklanjajući se ispred pokreta, dopuštajući
da kroz nju trčiš bez i najlakšeg otpora
To svijetlo ništa
Ta radost oku

ČAČUGA

Roditelji moji bjehu ljudi
Ja nosim o tom potvrdu sa sobom za onog tko bi u to sumnjao.
Od gipsa ili gline nije moje tijelo
Al svijet od mene mijesio je sve što hoće
Toliko puta promijenih se u obliku i u licu!

U dvadeset i petom ljetu shvatih jednu mudrost:
odlučih biti ono što sam iznutra i izvana
ostati u obliku u kojem sam

I tako samostalan, svoj, i čovjek na svom mjestu
sad mogah da od drugih mijesim sve što hoću

Za ženom čeznuh oduvijek i dodoh k ženi svoga prijatelja
- imah sada prijatelja jer imah novaca -
i očajan joj pričah o nesreći što me prati:
na sve me strane vuku žene, ne mogu da koraknem od žena

Dakako, ona povjerova i sveza se otad za me
svojim tužnim pogledima. No ja ostah tvrd
tek kasnije popustih

Malo poslije

izbacih prijatelja iz njegove kuće
i sjedoh sam unutra

LJETNE VEČERI

1.

Tiho je, a iz daleka
Suton je došao blijedi.
Nikoga nigdje, tek tamo
Kraj drumca dječak mlad sjedi.

Dok iza visokog brda
Uštap se kazuje puni,
Zvonašće jeca ko kad se
Kap po kap na mramor runi.

Zvonašće jeca i plače. -
Nama, oh - toplo je tako;
Gledamo nekud daleko.
Vjetrić nas miluje lako.

Stali smo, evo, sred puta,
Ne znamo ni korak dalje...
Sjetnom se divimo zvonu
Gospodu pozdrav što šalje.

Šapćemo nečujno, tiho:
Zvonašće, jecaj i zvoni
Žalobno, lako i sjetno;
I mi smo jecanju skloni.

2.

Sam lutam - bludim tiho
Po cvjetnom đulistanu
A slušam zadnji pozdrav
Što ruže šalju danu...

O ruže, blijede ruže,
Što uzdišete tako,
Dok sunce za brijeg tone
I vjetar duva lako?

- Mileva, naša sela,
Naučila nas tome,
Kad ti si bio tamo
U svijetu dalekome.

3.

Gle: tako pokraj rijeke
U sutonskome ruju
Uz šum se vodopada
Mališa glasi čuju.

Sve po tratini skaču
I беру neku travu,
Dok hrastovijem lišćem
Ovjenčali su glavu.

I dozivlju ih drugi
Odonud iz daleka;
U glasu im je radost
I čežnja tajna neka.

Mileva! i naše se
S čeznuća tresu grudi
I u našim se dušam'
Veselje davno budi.

O, hajdmo i mi biti
Ko ova djeca mlada,
Pa brati ćemo cvijeće
Kraj šumnog vodopada.

Mi vedri ćemo biti
I veseli onako -
Pa umrijeti sva će
Bol, što nas tišti tako.

4.

Ti pričaš o jesenjem vjetru,
O danima tuge i sjete,
Kad nebo je oblačno, mutno,
I na jug nam ptičice lete;

O ružam' što umiru tužno
Ko djevice drevnih vremena
O pjevaču - malom slavuju
Iz grma što otić će snena.

O, baci to maštanje ludo,
Što srca nam smućuje mlada:
U sanjama mi ćemo živjet
I sve će nam biti ko sada.

HOSANA

Ljeto i život!... Sunčani dragulji
Sjaje se sjajem žeženoga zlata.
Pjevaju ljupko veseli slavlulji;
S pjesme se nova radost srca hvata.

Dokle sve tako bujno život cvjeta,
S radosti dršće svakog stabla grana.
Čuj! nedaleko poklik mnoštva svijeta
Ori se burno: "Hosana! - Hosana!"

Plavi se lazur poput oceana.
S posmijehom vedrim raskošnoga ljeta,
S poklikom burnim radosnoga svijeta.

Nebesa šapću tiho Himnos sveti:
Slavu nek brujnu gore i vrleti
"Gospode, Tebi!... Hosana - Hosana!"

BLAGOSLOV

Stazom zrake mistične
Tiho mjesec sije.
Šuti gora daleka.
Cijeli svijet snije.

Samo sivi čempresi
Kao straža bdiju
Na pospanom raspuću,
Gdje se sjene kriju.

Čuj! svud tiho, tihano
Šapat mek se proli;
To svijet Krist blagosilje...
Cijela zemlja moli...

PJESMA JESENI

O jeseni, došla si nam zlatnim klasjem okićena,
Lijepa kao djeva mlada, kad pred oltar s dragim stupa,
Vedra kao duša ljeta, čarobna ko mjesečina,
O Jeseni suzna!

Donijela si život novi! - Ta ljetos smo svakog dana
Znoj i krvcu lili na tlo davno neorano,
Dok nas žarko sunce peklo s našeg neba plavetnoga,
O Jeseni rana!

A sad ljupko, zamamljivo smiješe nam se žita draga,
U baščama voće zrelo, i u brdu grožđe slatko,
A u nama srca biju žarkom čežnjom obojena,
O Jeseni blaga!

I mi čili, razdragani jurimo na polja plodna
Pjevajući pjesmu našu, dok džeferdar selom puca
I sve ječi kroz poljanu kao burni pozdrav Tebi,
O Jeseni rodna!

I žanjemo sve dok svuda ne spusti se večer kasna
I oglasi sitno zvono s visokoga ozgo brijega,
Pa se cijelim krajem širi ko blagoslov Majke Naše,
O Jeseni krasna!

PONOĆ

U selu su usnuli jablani,
Što priču su pričali neku...
Sad šutnja je... Ponoć tek silazi
Na gaje i livadu meku.

Iz bašča je miris se prosuo
I negdje zašumjele jele:
Oj, dodi nam, Ponoći bljedana,
O naša ti vječita sele!

Mir opet. Na potoku spavaju
Sve lagane, zamamne sjene,
A mjesec ih srebrom obasjava
I priče im šapuće snene.

Dok zvjezdice umiru žalobno
Ko u jesen ljiljani sveli,
Ko čežnje u mlađanim grudima,
Il uzdasi srdaca vreljih.

POGLEDI

Majko, zašto šutiš? Što je tebi? Vani
Mjesečina blaga srebren-kaplje lije,
A nas crven oganj sa ognjišta grije,
Dok iz bašče struji miris ruža rani.

Majko, hajde pričaj, kakvi su mejdani
Vodili se davno tisuć ljeta prije,
Kakono su seje voljele se dvije
I hvatale zlatnu ptičicu na grani.

Majko, ti još šutiš: što zar zaboravi.
Što no si mi nekoć pričala, zar sve
Otišlo je *poput sanja duše moje*.

Majko, tvoja usna ne će da se javi,
Al pogledi nujni ko da govore:
Nijesu kao nekoć ni te oči tvoje.

POD JESENJIM SUNCEM

Gle: tamo parkom nujnim ko sjene ljudi šeću
I djeve plahe, stidne: svim' čudno zure oči
Ko maglom prikrivene po travi i po cvijeću,
Kud tiho, slabo sunce blijede zrake toči.

A nebo nijemo šuti. Fontana tamo bruji
Ko svirka noćnog mira, što dušu na plač goni...
U čempresim' se čuju još posljednji slavuji -
Mru, ginu, tiho - tiše, daleko, glasi boni...

SLIKA

U dolu malom tiho spava
Jezerce poput modra oka,
I lako dršće voda plava,
Ah, voda bistra i duboka.

Tu blizu stoji sjena neka
Lijepa kao djeva mlada;
Na obraz sjajan trak joj pada,
A ona šuti, - nekog čeka...

Je l' carica to vitkih vila
Il sjen ljepote divne one?
Ja ne znam... Mjesec nekud tone
I svud se meka sjeta svila...

MANDOLINA

Alejom mistične sjenke
Uz suton sve se vlače.
Za žarkim sjajem sunčanim
Slavujak negdje plače.

Sa njiva dopire vjetrić,
Što vonja žitom zrelim.
Zatim ga nestaje tamo
Sa oblacima bijelim.

Šum se je očuo negdje:
To zemljom nojca stupa.
Mračni se između stabla
i niskih oko klupa.

Strah me. Ah, i k meni sad će
Da tiho dođe ona,
Gradom dok izniču svjetla
I s tornja zvone zvona!

Strah me. I slatki se neki
U duši osjećaj budi.
Dršćem ko vlat sred poljane,
Kad rujna zora rudi.

Tako se iz vile oču
Mek jecaj mandoline! -
Tama! tek na časak koja
Zvijezda nebom sine...

I dok daleko se gube
Akordi čežnje puni,
O rodnom domu ja mislim,
I sve se suza runi...

PODNEVNI PASTEL

Podne. Sunce jako i žestoko sije.
Strasno vonja meka trava, što se svuda
Lelija i širi. A pjev cvrčka luda
Pod nebo se diže. Vjetar tiho vije.

U dolini dolje mirno voda šuti,
A oko nje magla lagano se svila
Meka poput kose plahih, gorskih vila.
Mir. A vrba dršće ko da nešto sluti.

Uskim drumom jato golubova šeta,
u gusto se žito prepelica krije.
Izbi sat. Sve drhtnu. Opet je ko prije.
Sve osjeća snagu razdraganog ljeta.

POD JABLANIMA

U spomen V. J.

Pod jablanima u smrknuće dana,
U suton plavi, sjedila je sjena,
Ko and'o lijepa, u plašt uvijena,
I mjesečinom čarnom obasjana.

K njoj dolazaše sanjar, kose duge
I oči snenih, što ko vatra gore;
Tu sjedio bi uz nju sve do zore
I zborio joj riječi pune tuge:

- Nasmiješi mi se, carice cvjetova,
Da umrem odmah s čarobne miline
Uz šumor vala i šum jablanova!

- Ti strepiš, goriš... približi se k meni,
O dugokosi, i dok danak sije
Mi sanjat ćemo noćcom opijeni.

ZLOČIN

U gaju tamnom borovi... i šutnja.
Dan lijep i sunčan kao misli vjerenika
U vedre noći. Negdje jeka ptičjeg krika
I šumor vjetra kao zvuci zvonik lutnja.

Ti ne ljubiš me, Kitty? Mene muči ljutnja,
Kad samo spazim osjen tvoga lika.
Ti ne ljubiš me, Kitty? Stojiš kraj borika
I lijepa si i strašna kao moja slutnja.

O ostani! Ja ću te ko plavu zvjerku ubiti
I mrtvu te i blijedu u bezumlju ljubiti,
Kad živa nijesi meni dopuštala to.

Oh, kako ću se s divlje boli svijati
I poput strasne žene nada tobom se smijati.
Ti ne znaš, kako moja duša voli Zlo.

RJEČNIK

akšam (tur.) - sumrak; četvrta dnevna muslimanska molitva (večernja)
apartan (franc.) - osebujan, neobičan

brevir (lat.) - isto što i brevijar, molitvenik
bula (tur.) - muslimanska žena

chanson (franc.) - pjesma
chanson triste (franc.) - tužna pjesma

ćemane (tur.) - gusle, violina

duvar (tur.) - zid

džeferdar (tur.) - vrsta puške

dulistan (tur.) - ružičnjak

faun (lat.) - u starorimskoj mitologiji niže božanstvo koje živi u šumama i planinama; dlakav, s kozjim nogama, repom i rogovima
findžan (tur.) - isto što i fildžan, šalica za crnu kavu

gondže (tur.) - pupoljak, čaška cvijeta; prenes. nešto milo, nježno

handžar (tur.) - vrsta orijentalnog dvosjeklog bojnog noža

hator (tur.) - naklonost, ljubav, volja; **za tvoj hator** - tebi za volju

himnos (grč. hymnos) - hvalospjev; svečana pjesma, himna

ibrik (tur.) - bakreni sud sužen prema vrhu, služi za lijevanje vode ili kave

innocentia (lat.) - nevinost, nedužnost

kazula (lat.) - odjevni predmet katoličkih svećenika kod mise, misnica

lazur (lat.) - plavetnilo, nebeska modrina
le clair du lune (franc.) - svjetlost mjeseca
lijer (grč.) - ljljan

mahala (tur.) - gradska četvrt
mesliđen (tur.) - bosiljak
metulj - leptir
munara (tur.) - minaret, toranj džamije

pendžer (tur.) - prozor
piccolo (tal.) - konobarski naučnik
pozauna (njem.) - vrsta limenog glazbala osobite građe s pomičnim registrima, trombon
prančioak - zaklonjen od vjetrova i suncu izložen vanjski prostor; sunčalište
Prévost, Marcel (1862-1941) - francuski književnik

rosa mistyca (lat.) - tajanstvena ruža

sahat (tur.) - sat, ura
somnambul (lat.) - mjesečar
srma (tur.) - srebrni konac koji se upotrebljava za filigran; srebro

šedrvan (tur.) - vodoskok, bazen, osobito uz džamiju za ritualno umivanje

variete (franc.) - kazalište za različite zabavne predstave; vrsta noćnog kluba sa zabavnim programom

vesper (lat.) - večernja (služba božja)

ABECEDNI POPIS PJESAMA

20 GODINA	107	[IPAK JEDANPUT EVO SE	
Ah, evo opet...	61	NAĐOH...]	190
APRIL	42	Ivanje	62
APRILSKO SNATRENJE U		IZGUBLJEN	110
DUBRAVI	164	IZGUBLJENE ŽENE	39
BAKTERIJE	98	[JA IMAH 16 LJETA KAD ME MATI	
BEZ LJUBAVI	196	UDA...]	194
BILO JE NEKOĆ	179	JEDANPUT	38
BLAGOSLOV ŽITA	79	[JEDANPUT I JA OVAKO RUŽAN	
BLAGOSLOV	221	KAKO JESAM...]	212
BOG I GRADSKO POPODNE	122	Jesen u polju	159
BOG I MOJE TIJELO	120	KONAC	129
BOG MOGA DJETINJSTVA	167	KONAC KRALJEVA	149
BOG MUČITELJ	37	Kosci	67
BOLESNICA	76	KRVOLOK	205
BOLESNIK	14	[KUDA DA POĐEM U OVU	
BUDUĆI	55	PRAZNINU ISPRED SEBE?...]	208
BULE	88	KUKURUZI	74
CHANSON TRISTE	178	Le clair du lune	68
CHANSON	154	LUTANJE	70
CVIJET U KAVANI	47	LJETNA PJESMA	43
ČAČUGA	217	LJETNE MELODIJE	67
ČAMAC	202	LJETNE VEČERI	218
[ČASOVI SVE GLASNIJE		LJETNI NOCTURNO	175
ZVUČE...]	184	LJUBAV (<i>U modroj noći tvoje tijelo</i>	
ĆUTLJIVI SASTANAK S		<i>sniva</i>)	118
PRIJATELJEM	139	LJUBAV (<i>Zgasnuli smo žutu lampu</i>)	33
DJECA	213	LJUBAV SIROMAHA	199
DJEVOJČE	80	LJUBOMORA (<i>Kad odlažah ko</i>	
DOKONČAVANJE	201	<i>obično</i>)	34
DVA TIJELA ISPRED OLUJNA		LJUBOMORA (<i>Nad snježnom</i>	
VEČERA	119	<i>zemljom plave zvijezde</i>)	28
GLAS IZ DALJINE	60	LJUBOMORA (<i>Od mene bježe niz</i>	
GORENJE	24	<i>ulicu kuće</i>)	104
GRAD	99	MANDOLINA	227
HEBA	71	MARIJA	138
HERCEGOVINA (<i>Ja koracam</i>		MARIJA ODLAZI NA LJETOVANJE	198
<i>livadama plav od sutona</i>)	18	MATERINSTVO	134
HERCEGOVINA (<i>Pod zvijezdama su</i>		MATI	17
<i>legla brda...</i>)	40	[MEĐU TOLIKIM MNOŠTVOM	
HIMNOS	63	LICA...]	186
HOSANA	220	MENE BOLI	153
IDILA	64	MI	211
INNOCENTIA	157	Mir	163

[MI SASTASMO SE ONDA DOK JA JOŠ BIJAH DJEČAK...]	191	PJESMA PJESNIKA	116
[MI SMO SE SRELI NA ZVIJEZDI...]	189	PJESNICI	7
MJESECA JANUARA	214	PJESNICI U ŽIVOTU	206
MJESECA SRPNJA	75	PLAVOKOSI SUTON	158
MJESEČAR	15	PLES	103
MLADIĆ (<i>Ima li itko u svijetu</i>)	136	POBJEDNICI NA LIVADI	46
MLADIĆ (<i>Ja poznam bol mladića</i>)	9	Pobožna pjesma	84
MOJA DRAGA, PRIJATELJ I JA	105	POD JABLANIMA	229
MOJA PREOBRAŽENJA	8	POD JESENJIM SUNCEM	225
MOJ KRAJ	163	POD LJETNIM SUNCEM	176
MOLITVA	92	PODNE I BOLESNIK	21
MOLITVA NA PUTU	10	PODNEVNI PASTEL	228
MOLITVA ZA PREOBRAŽENJE	45	POGLED SIROMAHA	127
MRTVA LJUBAV	35	POGLEDI	224
MRTVAC	210	POLJEM SE SMIRUJU ŽITA	165
[MRTVO BIT ĆE SVE...]	72	PONOĆ	223
MUČENIK	16	POSLJEDNJA PJESMA	115
MUZIKA KIŠE I KROVOVA	82	POST SCRIPTUM	126
NA KUĆNOM PRAGU	57	POVRATAK (<i>Ja sam natrag došo</i>)	26
NA POVRATKU KUĆI	61	POVRATAK (<i>Ti i ne slutiš</i>)	25
NA POVRATKU KUĆI	65	PRAZNO NEBO	146
NAD TRUPOM	144	PRENUĆE	27
NAĐENI BOG	147	Priča	65
NAPITNICA	128	PRI POLASKU	203
NEDJELJA	69	PRVA NOĆ SAMOĆE	29
NEKOLIKO MLADIĆA	185	PUT	52
NEMOĆ PJESNIKA	169	Put u dolinu	159
NIKAD VIŠE...	156	RADOSNA NOĆ U GRADU	50
Noć na jezeru	61	RADOST TIŠINE	77
NOSTALGIJA	174	RASKRSNUĆE	112
OČAJ	114	RASPEĆE	137
OČI	102	RASTANAK SA SOBOM	51
ODMOR UZ PJEVANJE MLADOG		ROSA MYSTICA	84
VINA	86	RUČAK SIROMAHA	141
OGLEDALO	91	RUKOVANJE	180
OKNA NA KUĆAMA SIROMAHA	130	SAMOĆA NA VODI	19
OPOMENA	54	SAN	182
OTKUPLJENJE	53	SEBI	161
PJESMA ČOVJEKA S TAJNOM	121	SEOSKI ŽIVOT	85
PJESMA (<i>Kroz moje noći idu mračni usamljeni nemiri</i>)	93	Septembar	66
PJESMA (<i>Svako veče kad se vraćam</i>)	95	SEVDALINKE	155
PJESMA IZNAD ZEMLJE	41	SIROMAHU	125
PJESMA JEDNOG PRIJATELJA	200	SIROMASI	135
PJESMA JEDNOJ SELJAKINJI	168	SIROMASI KOJI JEDU OD PODNE	
PJESMA JEDNOM BRIJEGU	172	DO PODNE	143
PJESMA JESENI	222	SLIKA	226
		SMILJE	204
		SMRT I JA	140
		SMRT	152
		SMRTNO SUNCE	150

S NAŠIH NJIVA	173	ZAVODNIK (<i>Sunce, svijetli</i>	
STRAH	177	<i>zavodnik...)</i>	123
SUDBINE U PONOĆ	49	ZEMLJA	171
SUNCE DJETINJSTVA	159	ZIMA	30
SUNCE SIROMAHA	124	ZIMSKA PJESMA	56
Susret	65	ZLOČIN	230
[SVA SUNCA OVOG LJETA...]	207	Zvona	67
SVIJETLO JUTRO	83	ŽENE	197
SVIRAČ ili PREOBRAŽENJE		ŽENE, MLADIĆI, LJETO	11
GLASOVA	148	ŽENE PRED UREDIMA	133
SVJETLOST	216	ŽENE S JEDNIM SRCEM	23
TEŠKI ZRAK	31	ŽETEOCI	58
TEŽA	170	ŽIVOT	97
TIHA MAHALA	89	ŽIVOT NA OBLAKU	117
TIJELA	96	ŽIVOT NEKIH ŽENA	192
TIJELO I MI	145	ŽRTVE	32
[TI, KOJU ZA ME RODI...]	183	ŽUTA SJENKA	100
[TO NIJE JAKOV...]	188		
TOPLO POPODNE	78		
TRAŽENJE ŽENE	111		
TUŽALJKA	166		
UČITELJEVA KĆER	73		
UKOP DRUGA	142		
U KRILU PROLJETNE NOĆI	59		
ULIČNA LJUBAV	113		
[U MOM JE TIJELU VRIJEME I			
POLAKO ME SLABI...]	181		
UMORSTVO DJETETA	132		
UTJEHA OČIJU	90		
[U USKIM ULICAMA...]	187		
UZVIŠENO VEČE	44		
VAMPIR	106		
VAMPIR	48		
VEČE I JA	22		
Veče ljubavi	84		
VEČERNJA PJESMA O OBLACIMA			
I ZELENIM JEZERIMA	87		
[VEĆ 20 GODINA JE MRTVA...]	195		
VELIKI UBIJAČ	131		
Vesper	62		
[VIDJEH NA CESTI DANAS MRTVA			
PSIČA...]	215		
VJETROVI	94		
VRAĆANJE SUNCU	151		
VRTOVI U DOLU	81		
ZAKONODAVCI	209		
ZANESENA PJESMA	101		
ZAPUŠTENA	36		
ZAVEDENA	13		
ZAVODNIK (<i>I poslije toga...</i>)	12		